

... A TEREMTŐ DICSÉRETE – A TEREMTMÉNY FELELŐSSÉGE

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülésének az Országos Könyvtári Napok 2019 projekt-héthez kapcsolódó, a teremtésvédelemmel foglalkozó szakmai napja az MTA KIK-ben

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése (EKE) immár harmadik éve kapcsolódott az Informatikai és Könyvtári Szövetség (IKSZ) által szervezett Országos Könyvtári Napok projekthéthez, melynek címe és témája 2019-ben *Könyvtárak az emberért – felelősségünk a Földért*.

A tematikus hét ebben az évben Ferenc pápa *Laudato si'* kezdetű enciklikájához kapcsolódva a teremtésvédelem kérdésével foglalkozott.

Egyesületünk *Isten látta, hogy nagyon jó mind-az, amit alkotott (Ter 1,31a) Minden, mi él, Téged hirdet... a Teremtő dicsérete – a teremtmény felelőssége* címmel szervezte meg szakmai napját, melynek az MTA KIK adott otthont.

A rendezvény önálló honlapján ezt olvashatjuk a 14. Országos Könyvtári hétről Ramháb Máriának, az Informatikai és Könyvtári Szövetség elnökének köszöntőjében, ismertetőjében:

"2019-ben az Országos Könyvtári Napok tematikája az ENSZ fenntartható fejlődési ke-retrendszerére épül, amelyben egy páratlanul

ambiciózus és átalakító jellegű jövőkép szerepel. Egy olyan világot képzeltek el, amely mentes a nélkülözéstől, ahol mindenki boldogulhat. Olyan világot, amely mentes a félelemtől és az erőszaktól, ahol az írás- és olvasástudás általá-nos. Olyan világot, amelyben a minőségi oktatás minden szintje mindenki számára hozzáférhető, akárcsak az egészségügyi ellátás és a szociális védelem, ahol biztosított a fizikai, mentális és szociális jóllét. Ahol elegendő, biztonságos, megfizethető és tápláló étel-miszer áll rendelkezésre, ahol a fogyasztási és termelési módok és valamennyi természeti erőforrás használata – a levegőtől a földig, a folyóktól, tavaktól és a víztározóktól az óceánokig és tengerekig – fenntartható.

A Könyvtárak az emberért – felelősségünk a Földért projekt keretében ezek közül az igen fontos, mindannyiunk és gyermekeink, unokáink életét is alapvetően befolyásoló témák közül igyekszünk könyvtári környezetben, sajátos eszközeinkkel alaposabban körüljárni néhányat, bízva abban, hogy az információk átadásával egy-egy apró lépést tehetünk a megoldás felé.

Sokféle hagyományt követve, de számos újdonságot is tartogatva készülnek a könyvtárak az októberi napokra. Örülünk, ha a különböző könyvtár-típusok – közkönyvtárak, iskolai, felsőoktatási és szakkönyvtárak – összefogásával intézményeinkben a rendszeres könyvtárlátogatók mellett a ma még távolmaradók is tartalmas események részesei lehetnének.”

2019-ben országsszerte 1544 településen, 1769 intézményben, 5326 program várta az érdeklődőket a szeptember 30. és október 6. között megrendezett Országos Könyvtári Napokon.

Ezek egyike volt az Egyházi Könyvtárak Egyesülése szakmai napja, melyen – egyházi könyvtárak lévén, a biblikus, a morálteológus, a teremtésvédelemmel szakértelemmel és elkötelezetten foglalkozó tudós, régikönyves, botanikus... és még sorolhatnánk szemszögéből néztünk rá a témára, kérdésre.

Az előadók tanárok, lelkesek, aktivisták, szakértők..., de mindenképp olyan emberek voltak, akik tiszteletre méltó módon, széles kitekintéssel és érzékenyen végzik alaphivatásukat, emellett felelősen foglalkoznak teremtésvédelemmel, és kiállnak ezért az ügyért.

Az előadások elé egy-egy mottót választottunk a Szentírásból. Ezek közül nem egy sajátos kihívás elé állította az előadókat, amit ők nyitottan és készségesen elfogadtak.

Elsőként dr. Szatmári Györgyi főiskolai tanár, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Bibliatudomány Tanszékének tanszékvezetője *A Teremtő dicsérete – a teremtmény felelőssége* címmel tartott előadást. A

szentírási mottót a Teremtés könyvéből választottuk: *Isten látta, hogy nagyon jó mindaz, amit alkotott. (Ter 1, 31a) Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsetek be és hajtsátok uralmatok alá a földet! (Ter 1, 28b)* A biblikus teológus többek között az uralom szót értelmezte, arról szólt, hogy mit is jelent ez a kifejezés a szent szövegekben, és a szó sajátos tartalma hogyan hat vissza az Isten képmására teremtett emberre és a Teremtőre.

A második előadás bibliai mottója egyben egy kérdésfelvetés is volt az első előadás után, mely az ember feladatáról és felelősségéről szólt: van-e értelme teremtésvédelemmel, a földi világgal, evilággal foglalkozni, ha Szent Pál levelében azt olvashatjuk, hogy *A mi hazánk azonban a mennyben van. (Fil 3, 20a)* A morálteológus dr. Laurinyecz Mihály, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Kar Erkölcsoteológiai Tanszékének vezetője *Teremtésvédelem és a keresztény remény erénye a realitás-ködlámpák fényében* címmel a bűn fogalmát teológiai, szociológiai szempontból vetette fel, és az emberi-keresztény felelősség kérdését elemezte.

Utána Ürge Dóra, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem hallgatója tartott egy nagyon szemléletes, lenyűgöző bemutatóval illusztrált, lendületes, impulzív, interaktív előadást *Éghajlatváltozás: tények, tévhitek, megoldások* címmel. Az előadás mottóját az első Korintusi levélből választottuk: *Mindent szabad nekem, de nem minden használ. (1 Kor 10, 23a)* A szentírási vers a szabadság-szabadság-kötelesség-kötelezettség kérdését feszegeti, mely a teremtésvédelem

vonatkozásában is érvényes, fontos, aktuális, sőt elengedhetetlen.

A délelőtti szekció záróelőadása egy régikönyves-könyvtáros ismertetés volt, melyet Szabó Ádám (Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye) és Sallai Ágnes (Szakinformatikai Osztály) – mindketten a rendezvénynek helyet adó MTA KIK munkatársai – készítették elő. Az előadásban Szabó Ádám mutatta be az MTA Könyvtár alapító állományában fellelhető természettudományos, kiemelten az állattani témájú könyveket. A fiatal, tehetséges kutató többször utalt a délelőtti előadásokra, és a 18. és 19. századi források alapján történeti, gyakorlati értelmet nyert a teremtésvédelem. Mi is lehetett volna más az előadás mottója, mint a Biblia Teremtés könyvéből az állatok teremtéséről szóló vers: *Isten megteremtette a mezei vadakat fajuk szerint, a háziállatokat fajuk szerint és az összes csúszómászót a földkerekségen, fajonként. (Ter 1,25)*

A büfébéd után dr. Nobilis Mária (adjunktus, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola) szólt Ferenc pápa *Laudato si'* (Áldott légy) kezdetű enciklikája a közös otthon gondozásáról címmel. Előadása több volt, mint a pápai megnyilatkozás ismertetése; sokkal inkább az enciklika szemléletét és gondolkodásmódját próbálta megosztani a hallgatósággal. Felhívta a figyelmet arra, hogy a Szentatya a teremtésvédelemmel kapcsolatban az embert állítja a középpontba, még csak nem is elvont szegénység, hanem mindig a szegények, a szegény ember kifejezést használja, amikor a Föld, a bolygó, a természet állapotával foglalkozik. Mint ismeretes, a pápai enciklika Assisi

Szent Ferenc – akinek nevét a pápa is tudatosan viseli – Naphimnuszából kapta a címét, ezért mi is lehetett volna más ennek az előadásnak a mottója, mint ebből a versből néhány sor: *Áldott légy, Uram, földanya-nővéruinkért, ki fenntart és ellát minket, gyümölcsöket, színes virágokat és fűvet terem!*

Dr. Kodácsy Tamás református lelkész, a Károli Gáspár Református Egyetem tudományos főmunkatársa, az Ökogyülekezeti Mozgalom elnöke a *Teremtésvédelem az emberiséget fenyegető veszélyek közepette* előadás-címét kapta a szervezőktől és Tóbiás könyvéből a mottót: *Amit magadnak nem szeretnél, azt másnak se tedd. (Tób 4, 15a)* A lelkész előadásában az ezüst szabályként emlegetett öszövétségi idézet és a Hegyi beszédben olvasható arany szabály: *Amit csak szeretnétek, hogy az emberek tegyenek veletek, mindenben ugyanúgy tegyetek ti is velük, mert ezt tanítja a törvény és a próféták (Mt 7, 12)* vont párhuzamot. Az individualista, tiltó, negatív attitűd és a közösségi, ösztönző, pozitív szemlélet áll egymással szemben. Előadása további részében – mintegy a pápai enciklika átfogó, globális szemléletére is utalva – az öszövétségi prófétákon Izaiás (Ézsaiás), Jeremiás... mutatta be, hogy mennyire egységben szemlélték a teremtett világot és az embert, a múltat, a jelent és a jövőt a korabeli küldetéses emberek.

Következő előadóként Szűcs Kinga, az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanára, Magyarországi Evangélikus Egyház Ararát Teremtésvédelmi Munkacsoportjának elnöke mutatta be a munkacsoport tevékenységét. Előadása hívószavai *a fenntartható*

fejlődés, fenntarthatóság, társadalmi igazságosság voltak. Mottója pedig: *Hordozzátok egymás terhét, így teljesítitek Krisztus törvényét.* (Gal 6,2) Az Evangélikus Egyházon túlmutató, ökumenikusan munkálkodó szervezet szép eredményeket mutathat fel, ökumenikus egyesületünk örömmel üdvözölte fontos és eredményes munkálkodásukat.

Az EKE szakmai napján nemcsak az előadók, hanem a hallgatóság is kiváló volt. Az utolsó előadót és előadást is figyelmesen, hallgatagon, de termékeny együttműködéssel kísérte.

Fráter Erzsébet, az Ökológiai Kutatóközpont vácrátóti Nemzeti Botanikus Kertjének kurátora – akinek a közelmúltban jelent meg *A Biblia növényei* című könyve –, arról beszélt, hogy *Mit üzen a Biblia a növényeken keresztül?* Előadása messze nem csak botanikai előadás volt, hanem biblikus is: különösen János evangéliumával kapcsolatosan mutatott rá ószövetségi „botanikai” előképekre, utalásokra, jelképekre, melyek így sajátos értelmet és tartalmat nyernek az újszövetségi írásban. Fráter Erzsébet előadásának mi más is lehetett volna a mottója, mint: *Nézzétek a liliomokat, miként növekednek: nem fáradoznak, nem is fonnak, de mondom nektek, hogy Salamon teljes dicsőségében sem öltözött úgy, mint ezek közül bármelyik.* (Luk

12,27) Előadása végén Kodácsy Tamás után ő is Jeremiás prófétát idézte: „... aki az Úrban bízik ... olyan lesz, mint a víz mellé ültetett fa, amely a folyóig ereszti gyökereit, és nem fél, ha eljön a hőség, lombja üde zöld marad. Száraz esztendőben sincs gondja, szüntelenül termi gyümölcsét” (Jer 17,7-8)

Erre rimelve Ásványi Ilona elnök a Laudatio si' enciklika 245. bekezdésével zárta a napot: *Isten, aki nagylelkű elköteleződésre hív minket, és arra, hogy mindent neki adjunk, eltölt minket a szükséges erővel és világossággal, hogy előre haladhassunk. E világ szívében továbbra is jelen van az élet Ura, aki nagyon szeret minket. Ő nem hagy el bennünket, nem hagy magunkra, mert végérvényesen eggyé vált földünkkel, és szeretete mindig segít, hogy új utakat találjunk. Áldott legyen!*

A szakmai napnak nagyon jó volt a visszhangja a hallgatóság körében. Sajnos nem voltunk sokan, mert a projekthéhez kapcsolódva sok könyvtárban volt rendezvény, mely ugyanezzel a témával foglalkozott.

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése szakmai napja nyitott volt a nem egyházi könyvtáros kollegák, érdeklődők felé is.

Ásványi Ilona
EKE elnök

ÚJDONSÁG

ARS SACRA

A liturgikus
művészet
kézikönyve

Szakács Béla Zsolt (szerk.)

Ars Sacra - A liturgikus
művészet kézikönyve

Szent István Társulat,
Budapest, 2019.

Bagyinszki Ágoston (szerk.)

A „Természet könyve” mint a
„Szentírás könyvének” analógiája
(Sapientia Füzetek 34.)

Sapientia Főiskola,
Budapest, 2019.

A RÉGI GYŰJTEMÉNYEK DIGITÁLIS REKONSTRUKCIÓJA

CERL-KONFERENCIA GÖTTINGENBEN

A göttingeni Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek (SUB) adott otthont 2019 októberében az Európai Kutatókönyvtárak Konzorciuma (Consortium of European Research Libraries, CERL) éves találkozájának. Az ún. „Történelmi épületben” (*Historisches Gebäude*) elhangzott előadások témája a *Gyűjtemények és hálózatok: Szövegek, kiadványok és műtárgyak történeti kapcsolatának digitális módszerekkel történő helyreállítása* volt.¹ A jelenlévőket elsőként *Kristian Jensen*, a CERL elnöke köszöntötte, kiemelve a szakmai közösség által az elmúlt évtizedben végzett digitalizáció és a nagy mennyiségű adatkezelés során szerzett tapasztalatok jelentőségét. Ezután *Wolfram Horstmann* professzor, a SUB igazgatója üdvözölt bennünket, röviden bemutatva az intézményben folyó munkát.

Historisches Gebäude

Az első előadásban *Uwe Sikora* (SUB) szokatlan területre kalauzolta a hallgatóságot. Németországban folyik ugyanis az

¹ Collections and Networks : Reconstructing the Historical Context of Texts, Publications and Objects with Digital Methods. A konferencia programja: <https://www.cerl.org/services/seminars/presentations2019>

IDIOM-projekt,² amelynek részeként a maja hieroglifikus szövegek katalógusát fejlesztik XML alapon. Az épületeken, szteléken, kerámiákon és más felületeken fennmaradt kb. tízezer hieroglif-szöveg megfejtésére korábban már többféle jelkatalógus készült, amelyek különbözősége okozott némi nehézséget a kutatások során. Az új adatbázisban a jeleket hordozó emlékek pontos leírása és fotódokumentálása mellett hangsúlyos nyelvészeti kérdésekre is választ kell adnia a szakembereknek. A végső cél a klasszikus maja nyelv szótárának összeállítása.

Susanne Al-Eyrani (SUB) Georg Thomas von Asch báró (1729–1807) göttingeni egyetemi könyvtárban őrzött hagyatéka digitalizált anyagának „újracontextualizálásáról” tartott előadást.³ A Göttingenben orvostudományokat folytató von Asch szentpétervári működése során sem feledkezett meg az egykori egyeteméről, évtizedek alatt több mint száz ládányi értékes anyagot küldött Németországba. Az Ázsiától Észak-Afrikán át Európáig gyűjtögető főnemes a numizmák, szobrok, néprajzi tárgyak, őskövületek mellett kb. 2000 könyvet és 250 kéziratot is ajándékozott. Az ezekből származó egyes dokumentumok és tárgyak leírásakor a szakemberek a beszerzés körülményeire is figyelemmel voltak, a rekonstrukció legfőbb célja az egyes elemek közötti egykor létezett kapcsolatok helyreállítása volt. Példaként egy gyógyszerészkönyvet láthattunk, amelyről von Asch megemlékezett az egyik levelében, s amely említést ezután a ma is meglévő példány leírása mellé bevezették

² <https://www.iae.uni-bonn.de/forschung/forschungsprojekte/laufende-projekte/idiom-dictionary-of-classic-mayan/interdisciplinary-dictionary-of-classic-mayan-idiom>

³ <https://www.sub.uni-goettingen.de/en/projects-research/project-details/projekt/asch/>

a könyvtári katalógusba. Mindez felbecsülhetetlen jelentőségű a provenienciakutatás szempontjából.

A kávészünet után *Andreas Walker* (SUB) a CERL régi könyves adatbázisa (Heritage of the Printed Book, HPB)⁴ fejlesztése során készült felhasználói igényeket szondázó felmérést ismertette. A kb. nyolcmillió rekordot tartalmazó adatbázis 2018 óta a nem CERL-tagok számára is nyilvánosan elérhető, fejlesztése folyamatosan zajlik. A felmérés szerint a HPB tipikus felhasználója nem kifejezetten IT-szakember, hanem olyan kutató, aki igényli az egyszerűen kezelhető felületeket, és akinek magasabb igényei vannak az adatok egyszerű visszakeresésénél. Példaként említette, hogy a lefolytatott interjúk hatására beépítenek olyan megoldásokat is, amelyek az egyedi keresési eredményekből térképeket és idővonalakat („timeline”) generálnak. Ezek segítségével grafikusán is szemléltethetővé válik például, hogy egy adott műnek mely városokban vagy területeken jelent meg kiadása (például Luther-művek a Rajna-mentén), vagy milyen gyakorisággal jelentek meg egy kiválasztott szerző művei.

Brian Geiger és *Bryan Tarpley* a University of California szakemberei az *English Short Title Catalogue* (ESTC)⁵ linked data-konverziójáról tartottak előadást. Az elmúlt nyolc évben előbb a 490.000 MARC-formátumú rekordot konvertáltak RDF-be, majd kialakítottak egy olyan új kezelőfelületet, amely a regisztrációt követően lehetővé teszi a hozzájuk fűzhető megjegyzések beírását is. Mindez hozzájárul az adott példányról online formában zajló szakmai eszmecserehez. Az eredeti célkitűzések mellett felvázolták a szerzett tapasztalatokat is.

Mikko Tolonen és *Leo Lathi* a nagymennyiségű bibliográfiai rekorddal végzett történeti kutatásokról tartott közös előadást. A University of Helsinki és a University of Turku kutatói az

ESTC, a HPB és a finn nemzeti bibliográfia, a Fennica⁶ rekordjainak felhasználásával nyerhető művelődéstörténeti eredményeket ismertették a közönséggel. Az ESTC alapján végzett kutatásról szólván kiemelték például a kanonizáció és a megjelenés gyakorisága közötti összefüggést (pl. a Glasgowban megjelent művek váltak a legjobb eséllyel az angol irodalmi kánon részévé). Bemutatták továbbá a kiadói hálózatok regisztrálhatóságát, valamint a tematikus változás nyomkövethetőségét: hogyan váltották fel például a 17. század közepén a teológia egyeduralkodó világi műfajok. Véleményük szerint a digitális bölcsészet eszközeivel részben újra lehet majd írni az európai könyvtörténet egyes fejezeit.

Az ebéd után első előadóként a jeles oxfordi művelődéstörténész, *Howard Hotson* üdvözölköztünk. A professzor által felvázolt projekt a kora újkorban egész Európát behálózó „republic of letters” jelenségét kutatja 200 fő részvételével 33 országban.⁷ A hálózatok feltérképezésének első eleme a technológiai háttér megteremtése volt (COST Action).⁸ Ezt követően felmérték a levelek, mint „hálózatszervező elemek” működését. A 16–18. századi kéziratos levelek rekordjainak létrehozásakor minden esetben hasonló séma szerint dolgoznak: rögzítik a küldő és a címzett személyét, a küldés és a fogadás idejét és földrajzi helyét, a levél szövegét, amely lehet teljes, vázlat vagy másolat. A levélben foglaltak Dublin Core metadatokkal való ellátása után más adatbázisokból nyert további részletekkel gazdagítják a leíró rekordokat, például peregrinációs albumok, egyetemi anyakönyvek és disputációk adataival. A projekt alapjait és tapasztalatait bemutató kötet a közelmúltban jelent meg a göttingeni egyetemi kiadónál.⁹

⁶ <https://www.kansalliskirjasto.fi/en/node/161>

⁷ www.republicofletters.net

⁸ <https://www.cost.eu/cost-actions/what-are-cost-actions/>

⁹ *Reassembling the Republic of Letters in the Digital Age: Standards, Systems, Scholarship*, eds. Howard Hotson, Thomas Wallnig, Göttingen, Göttingen Univ. Press, 2019.

⁴ <https://www.cerl.org/resources/hpb/main>

⁵ <https://estc.ucr.edu/>

Előadás közben

Mathias Göbel (SUB) a göttingeni egyetemi könyvtár újabb projektjét mutatta be, amelyben a szemantikus hálózatokat vizsgálták strukturált szövegadatbázisokban. A riasztó cím ellenére meglepően izgalmas területre nyerhettünk betekintést: a 19. századi kéziratos jegyzetfüzetek újszerű feldolgozásának világába. A göttingeni kollégák korábban Theodor Fontane jegyzetfüzetét dolgozták fel speciális hibrid-kiadásban.¹⁰ A népszerű kis formátumú füzetek számos érdekes bejegyzést rejtene, például Luther szerepével és a reformációval kapcsolatos ismeretek korabeli kiterjedésére nézve. Az egyes füzetek bejegyzéseinek többretegű feldolgozását követően (kép és szöveg kereshető formában, metaadatokkal ellátva) akár háromdimenziós modellben is ábrázolhatóak az egyes bejegyzések vagy földrajzi helyeik között fennálló kapcsolatok.

A délutáni kávészünetet követően *Mia Ridge*, a British Library Western Heritage Collections részlegének digitális kurátora videofelvételről tartotta meg az előadását. A bemutatott *Living with Machines* („Élet a gépekkel”) projekt célja, hogy digitális eszközök igénybevételével feltárja: hogyan hatott a 19. századi ipari forradalom során végbement nagyarányú gépesítés

a társadalom működésére.¹¹ Forrásaik főként a British Library anyagából származnak, különösen fontosak a korabeli folyóiratokban közölt beszámolók, hírek és hirdetések. A régi nyomtatott szövegek OCR-rel való felismertetése után nagyléptékű számítógépes adatfeldolgozással nyernek ki eredményeket. Kiemelte, hogy az új módszerek és a tömeges adatfeldolgozás a történelem számára egészen új kérdések feltevését teszik lehetővé.

Robert Giel, a Staatsbibliothek zu Berlin kéziratárának vezetője előadásából megtudhattuk, hogyan készül egy új, németországi intézményekben őrzött kéziratokat feltáró honlap.¹² A korábbi hasonló, ám nem teljes körűen gyűjtő oldalakkal szemben elérkezett az idő egy központi regiszter létrehozására. Az új portál tervezése során nagyban támaszkodtak a technikai lehetőségek miatt megváltozott kutatói igények felmérésére. A klasszikus leírások közlése mellett metaadatokkal látják el a kéziratokról készült egyedi azonosítóval ellátott fotókat. A portál célközönsége a klasszikus értelemben vett kutatók és kutatói közösségek, könyvtárak és levéltárak, valamint a katalogizálók köréből kerül ki. Utóbbiak hasznos forrásként használhatják a feltárt adatokat a saját intézményükben tárolt kéziratok feldolgozásához. A regisztrált felhasználók jegyzetelhetik is az egyes rekordokat, amely nyomán akár tudományos viták is kibontakozhatnak.

A konferencia utolsó előadását *Bettina Gierke*, a wolfenbütteli Herzog August Bibliothek (HAB) projekt-koordinátora tartotta. A FID BBI (Fachinformationsdienst Buch-, Bibliotheks- und Informationswissenschaft) projekt¹³ a HAB és a Lipcsei Egyetem együttműködésén alapul. A közös munka során HAB szolgáltatja a digitalizált dokumentumait, az egyetem pedig a szükséges technikai hátteret biztosítja. A

¹⁰ <https://www.sub.uni-goettingen.de/projekte-forschung/projekt/details/projekt/theodor-fontane-notizbuecher/>

¹¹ <https://www.bl.uk/projects/living-with-machines>

¹² <https://handschriftenportal.de>

¹³ www.katalog.fid-bbi.de

korábban digitalizált és a jövőben digitalizálni tervezett anyagokból kutatók bevonásával, nyílt forráskódon alapuló új információs struktúrát építenek fel a könyv- és könyvtártörténeti kutatások elősegítésére. Befogadják egyrészt a nagyobb könyvtári katalógusok adatait (pl. British Library) és a nemzeti repozitóriumok anyagát (pl. Gallica), másrészt a metaadatokat emelnek át online forrásokból (VD 16, a VD 17, az ISTC¹⁴ és az ESTC). Hazai kutatók számára is előnyös lehet, hogy nagyobb mennyiségű nem jogvédett online access közleményeket kínálnak ingyenesen, illetve egy korábbi pályázat maradványának felhasználásával hamarosan indítanak egy beérkező megrendelésekre vonatkozó digitalizáló szolgáltatást.

A Paulinerkirche

ben. Izgalmas látványt nyújtott a 13. század végén épült gótikus Paulinerkirche, az egykori domonkos kolostori templomból kialakított egyetemi templom, rendezvényterem és „látvány-raktár”, amelyben kiállításokat is rendeznek. A 19. századi épületszárnyban található az egyetem történeti állománya, melynek impozáns részlege az eredeti tartalmi osztályozás szerinti rendben megőrzött Heyne-terem. A két világháború közötti német kultúrpolitika a göttingeni egyetemi könyvtárat jelölte ki a magyar anyag gyűjtésére. A kiemelt forrásokból jelentős mennyiségű magyar és magyar vonatkozású folyóirat és könyv került ide, amelynek kéziratos katalógusa két vaskos folio kötetet tesz ki.

Raktári polcok a Heyne-teremben

* * *

A konferencia végén a vendéglátó intézmény történeti gyűjteményét látogattuk meg. Megismerhettük a kb. 160.000 kötetes, főként 1850 előtt megjelent állomány történetét és jellemző csomópontjait (nyomtatványok, kéziratok, térképek, metszetek). A muzeális gyűjtemény rendkívül jól szervezett: évtizedek óta átlagosan 15–18 könyvtáros foglalkozik a szolgáltatással, 3 állandó és 2 részmunkaidős restaurátor/könyvkötő dolgozik az intézmény-

Örök kérdés, hogy idegenből hazatérve érdemes-e összevetni egy teljesen más környezetben létező, nemzetközi mércével mérve is csúcsteljesítményre képes intézmény vagy munkaközösség működését az itthoniakkal. Nem versenyezhetünk velük sem anyagiakban, sem felszereltségben, sem a humán erőforrást tekintve. Tanulságos volt megtapasztalni, hogy a bemutatkozó (zömében németországi) könyvtárak rég nem küzdenek a katalógizálatlansággal, hanem a teljes állományt lefedő online katalógusaikra, valamint a rohamosan bővülő digitális

¹⁴ Incunabula Short Title Catalogue: <https://www.bl.uk/catalogues/istc/>

gyűjteményekre, repozitóriumokra alapozva hoznak létre a kutatói igényekre szabott nagyméretű adatbázisokat. A középtávú projektekben programozókat, „adat- és szövegbányászokat” állítanak hadrendbe a legmodernebb informatikai háttérrel. Összekapcsolják a könyvtári- és múzeumi rekordokat és a mögöttük lévő műveket és műtárgyakat a máshol elérhető adatokkal, hogy azok új típusú kutatások alanyai lehessenek. A 16–19. századi gyűjteményekben még természetes szimbiózisban létező műtárgyak, nyomtatott könyvek és kéziratok újra egy rendszerben válnak kutathatóvá még akkor is, ha fizikailag különböző táruk mélyén őrzik őket.

A projektek sikerének kulcsa azonban nem kizárólag a technológiai tudás, hanem gyakran

az együttműködés képessége: mindenki adja a legjobb tudását, hogy a közös munkában kiegészülve valami olyat hozzon létre, amire önmagában nem lett volna képes. Ezen a téren lenne még tanulnivalónk és az Egyházi Könyvtárak Egyesülése ebben feltétlenül partner: (tovább) képzí és együttműködésre biztatja a kollégákat. A CERL-hez való csatlakozásunkat is ezek fényében érdemes végigvinni, tudva, hogy a HPB adatbázis számára felajánlott rekordjaink a közeljövőben hasonló nemzetközi projektek alapjául szolgálhatnak.

dr. Oláh Róbert

Tiszántúli Református Egyházkerület

Nagykönyvtára

ÜNNEPI MEGEMLÉKEZÉS

AZ ORSZÁGOS KATOLIKUS GYŰJTEMÉNYI KÖZPONT (OKGYK) FENNÁLLÁSÁNAK 50 ÉVES ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

Október 15-én az Országos Katolikus Gyűjteményi Központ (továbbiakban OKGYK és Központ) ünnepi megemlékezésre hívta egykori és jelenlegi munkatársait a magyarországi katolikus könyvtárak vezetőit, könyvtárosait.

A meghívón a következő idézet szerepelt II. János Pál pápa *Fides et ratio* kezdetű, a hit és az értelem kapcsolatáról szóló, püspökökhöz intézett enciklikájából, amely 1999. szeptember 14-én jelent meg: „Mivel a kultúrák mélyen a humánumban gyökereznek, magukban hordozzák a tanúságot az egyetemes és transzcendens valóság iránti nyitottságról, ami az ember sajátossága.” (Fides et ratio 70.)

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia irodaházában megtartott rendezvény szentmisével kezdődött, melyet Bábel Balázs

kalocsa-kecskeméti érsek, az Országos Egyházművészeti és Műemléki Tanács (OEMT) elnöke mutatott be.

Az ünnepelő közösséget Varga Lajos váci segédpüspök, az OKGYK igazgatója köszöntötte, kiemelve, hogy a Magyar Katolikus Püspöki Kar (MKPK) által létrehozott intézmény egyaránt segítséget nyújt az egyházi gyűjtemények iránt érdeklődő hívő seregnek és a kívülállóknak is.

Ezután előadások következtek. Farkas Attila atya, művészettörténész (1969-től az OKGYK múzeumi szakelőadója, majd 1993-tól a 2006-ban történt felmentéséig annak intézményvezetője) a Központ létrejöttéről, és a kezdeti időszakról beszélt. Elmondta, hogy az intézmény gondolata már 1949-ben is felvetődött, tehát akár 70 évesnek is mondhatnánk. A Központ létrejöttét, a munka elvégzését a háború utáni

állapot, a műtárgykereskedelemtől való félelem, és a megváltozott politikai rendszer által kezdeményezett állami műtárgyfelmérés ösztönözte. Később az állami múzeumi szakemberek egyre inkább szorgalmazták, hogy a felmérő munkában vegyen részt az egyház is. Így született meg Cserháti József pécsi püspök kezdeményezésére 1969-ben az OKGYK, mely három területen: múzeum, levéltár, könyvtár (ezek közül a múzeumi terület volt a hangsúlyos) kezdte el tevékenységét. A Magyarországon folyó, az egyházi gyűjteményekre irányuló munka jóval megelőzte a világegyházi kezdeményezéseket, hiszen csak 1988-ban jelent meg II. János Pál pápa *Pastor bonus* című apostoli konstitúciója, mely az Egyházi Kulturális Javak Pápai Bizottsága létrehozásáról rendelkezett. Ez a bizottság szorgalmazta az egyházi műtárgyak, muzeális javak számbavételét, leírását, védelmét és bemutatását a nagyközönség számára. 1990-ig az OKGYK az Actio Catholica¹ (AC) felügyelete alatt állt; ez egyféle állami ellenőrzést jelentett. Az AC megszűnte után a Magyar Katolikus Püspöki Kar (MKPK) vette át ezt a szerepet. 1993. június 3-án az OKGYK önálló jogi személlyé vált.

Az intézmény indulásától összegyűjtött, elsősorban a műtárgyakra vonatkozó anyagok az 1990-es évektől kezdve számítógépre kerültek, és az ordináriusok engedélyével kutathatóvá váltak. Ez a feltárás eredményesebbé tette a műkincsek védelmét. A szakemberek bevonásával

épített adatbázis leírásokat, kurrens adatokat biztosít a tudományos kutatás számára, és segíti a műtárgyaknak kiállításokon vagy egyéb módon pl. kiadványokban történő bemutatását. Időközben a figyelem a műtárgyak-műkincsek és az épített egyházi örökség mellett az egyházi könyvtárakban és az egyházi levéltárakban őrzött történelmi dokumentumokra is kiterjedt. Ez utóbbiak védelmét, feltárását, közkinccsé tételét más szervezetek is vállalták: az 1993-ban létrejött Magyar Egyházi Levéltárosok Egyesülete (MELTE) és az 1994-ben megalakult Egyházi Könyvtárak Egyesülése (EKE). (Az Egyházi Muzeológusok Egyesülete – EME – csak jóval később, 2006-ban alakult meg.) Az OKGYK szakmai *felügyeletet* és *segítséget* biztosított az egyházi múzeumok, levéltárak, könyvtárak számára, szorgalmazta a *folyamatos és tervszerű feldolgozást, nyilvántartást*, az évente bekért beszámolóik alapján *aktuális információkkal bír* az egyes gyűjteményekről. Ezek ismeretében *szakmai napokat, továbbképzéseket* szervezett és szorgalmaz a magyarországi egyházi levéltárosok, könyvtárosok és múzeumi munkatársak számára. A Központ tevékenységét szabályozzák és meghatározzák a kulturális javakkal foglalkozó magyar törvények és az EU-tagság következtében az uniós jogszabályok. Előadása végén Farkas Attila atya az OKGYK egykori és mostani munkatársairól emlékezett meg, név szerint.

Lovag Zsuzsa régész, művészettörténész, a Magyar Nemzeti Múzeum egykori munkatársa, a Magyar Iparművészeti Múzeum nyugalmazott főigazgatója, aki 1974-től tevékenyen részt vett egyházi tulajdonban lévő műtárgyak katalogizálásában, történeti visszatekintést adott a műtárgyvédelemről, és a Központ múzeumi szakterületéről szólt. Előadásában figyelmeztetett, hogy a katolikus egyház minden korban a legnagyobb szorgalmazója és megrendelője volt a műtárgyak-műkincsek létrehozásának-létrejöttének, a művészetek minden ágában. De nemcsak

¹ Az Actio Catholica (AC – magyarul *Katolikus Akció*) a katolikus egyház kiemelkedően fontos mozgalma volt az első világháború és a második vatikáni zsinat közötti időszakban. XI. Piusz pápa kezdeményezésére a világ számos országában létrehozták az AC-t azzal a céllal, hogy az egyházi hierarchia vezetése alatt a világi híveket bevonják az egyház életébe és munkájába. A szervezet tevékenységi köre annyiban különbözik a társulatoktól és egyesületektől, melyek csak egy-egy konkrét területen tevékenykednek, hogy mindazt magában foglalja, amire az Egyház apostoli küldetése szól. Magyarországon 1932-ben indította el a püspöki kar a mozgalmat, mely hivatalosan egészen az 1990-es rendszerváltásig élt.

ebben, hanem a műkincsvédelemben is jelentős szerepet játszott. Fennmaradt a 3. századból a templomőrök felszentelésének imája, melyben az szerepel, hogy a templom kincseinek védelme és őrzése során az őrzők Istennek tartoznak felelősséggel. Az 5. században Nagy Szent Leó, a 9. században a IV. konstantinápolyi zsinat foglalkozott a művészeti alkotások tulajdonával és őrzésével. Lovag Zsuzsa az OKGYK kezdeti időszakára úgy emlékezett vissza, miszerint az intézmény megalakulása után derült ki, hogy sokkal nagyobb a munka, mint amire az alapítók vállalkoztak, de ez nem rettentette el őket. Kiemelte a katalogizálás – nyilvántartás – feltárás fontosságát, hiszen nem tudjuk megvédeni azt, aminek létezéséről nem is tudunk. Elmondta, hogy a műkincsek számbavételével kapcsolatos munkát jelentősen befolyásolta és hátráltatta az érdektelenség és a bizalmatlanság. Szerencsére voltak nagyon együttműködő papok is, akik lelkesen, támogatóan fogadták a kezdeményezéseket. Tapasztalata szerint az elmúlt évtizedek során barátságos együttműködés alakult ki a világi szakemberek és az egyházi munkatársak között. Az előadó 2000-ben állami, minisztériumi kiküldetésben részt vett egy, a műtárgyak védelmével és számbavételével foglalkozó konferencián Varsóban, és azt tapasztalta, hogy a műtárgyvédelem az európai országokban hasonló helyzetben van, mint Magyarországon. (1999-ben

elkezdődött egy hét évig tartó munka Erdélyben is, mely az ottani műkincsek számbavételére irányult, ezt a feladatot Márton Judit és Hegedűs Enikő végezte el.) Farkas Attila szavait kiegészítve elmondta, hogy egy idő után az OKGYK nemcsak a meglévő örökség feldolgozásában jeleskedett, hanem tanácsadói szerepben segítette új egyházi épületek és modern egyházi művészeti alkotások létrejöttét. Az előadó a Központ jövőbeli feladatát a következőkben látja: szorgalmazni és biztosítani kell az OKGYK-ban összegyűjtött anyag kutatását és publikálását, meg kell szervezni az őrzött anyag ismertté tételét. Megjegyezte: gyakran úgy vélekedünk, hogy ha nem publikáljuk az anyagot, azzal gátoljuk a műtárgylopásokat. Ez épp ellenkezőleg igaz. Egy adott műtárgy ismertsége meg is védheti azt a lopástól, hiszen tájékoztatásul szolgál a muzeológusok, a műtárgykereskedők stb. számára. Örömmel mondta el, hogy a nyilvántartásba vett, feldolgozott műtárgyak köréből nem történt lopás.

Ásványi Ilona, a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár igazgatója, az Egyházi Könyvtárak Egyesülete elnöke, 2000 és 2009 között az OKGYK könyvtári referense a magyarországi egyházi-felekezeti könyvtárakról, az Egyházi Könyvtárak Egyesülésében és a Gyűjteményi Központban végzett tevékenységét ismertette, mely munka az évtizedek során összekapcsolódott, összefonódott.

A konferencia zárásaként *Rosdy Pál* teológia és bölcsész (történelem, levéltár) végzettségű újságíró (a Magyar Kurír korábbi főszerkesztője, az Új Ember munkatársa), az OKGYK egykori levéltári referense történeti összefoglalóját a levéltári területről – távollétében – Koltai András, a piarista levéltár vezetője, a Magyar Egyházi Levéltárosok Egyesülete (MELTE) elnöke olvasta fel.

A szendvicsebéd után díjátadás következett. Emlékplakettet vehetett át: *Farkas Attila*, *Lovag Zsuzsa*, *Németh Annamária* és *Kolba Judit*.

A rendezvény könyvbemutatóval zárult. Az

*Ars sacra – A liturgikus művészet kézikönyvét*², mely a Szent István Kézikönyvek sorozat 16. kötete (szerk. Szakács Béla Zsolt, Budapest, Szent István Társulat, 2019) *Terdik Szilveszter* művészettörténész mutatta be.

Ásványi Ilona
Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár

² Az Országos Katolikus Gyűjteményi Központ szeretné segíteni azokat, akik érdeklődnek azon műtárgyak iránt, melyek legfőbb célja a liturgia szolgálata. A vallásos jellegű műtárgyakon belül ez egy sajátos csoportot alkot. Jelen kézikönyv összefogja a liturgikus művészet különböző területeit. Mivel azonban az épületek és a benne használatos tárgyak nem érthetők a Katolikus Egyház tanítása, lelkesége, szokásai és gyakorlatai nélkül, ezért szükség mutatkozott egy olyan szemléletű munkára, mely feltételezi ugyan a szakképzett művészettörténész munkáját, de emellé feltétlenül szükségesek azok a teológiai ismeretek is, melyek a Katolikus Egyház latin rítusának a specialitásához tartoznak. A Krisztus-esemény elindította a kereszténység történetét. A Katolikus és Ortodox Egyházon belül istentiszteleti céllal a kultuszmisztérium ünneplésére különösen gazdag liturgia jött létre, és ezzel párhuzamosan jelentős emlékműanyag keletkezett. A kultusz ugyanis feltételezi a szakrális jellegű helyeket, valamint azokat a tárgyakat, melyek az ezen épületekben zajló szent cselekmények, szertartások kiszolgálását segítik. A szakrális helyek történetével foglalkozik a liturgika tudományán belül a hierotopológia. Ezekhez csatlakozik a paramentika története. A Katolikus Egyházon belül ez a felosztás elsősorban a római, latin rítusú katolikusokra vonatkozik. Ezek mellett nem lebecsülendő a használatos liturgikus könyvek sora sem, mert ezek is lehetnek kötésüknél fogva iparművészeti értékek. Ezen felül sokszor a bennük lévő díszítések grafikai, nyomdatörténeti, tipográfiai értékkel is rendelkeznek. A liturgiát kiszolgáló művészet tehát magában foglalja az építészetet, a szobrászatot, a festészetet és az iparművészetet. Az építészetet színesíti a murális művészet, mely sok templomban igen jelentős helyet foglal el. A tér díszítése szempontjából nem lebecsülendő a szobrászat sem. Az iparművészet igen lényeges a paramentika művészete tekintetében. A könyvdíszítés pedig a liturgikus könyvek használata miatt jelentős. Mindezt a jelen tanulmány történetiségében tekintti át. – olvashatjuk a Szent István Könyvárúháza ajánlójában: <https://szitkonyvek.hu/termek/5515>

Fotók: Magyar Kurír

MINDSZENTY

EMLEKKONFERENCIA ÉS KÖNYVBEMUTATÓ A KÜLÜGYMINISZTERIUMBAN

A Külgazdasági és Külügyminisztériumban mutatták be *Mindszenty József* bíborosnak a budapesti amerikai nagykövetségen töltött éveiről szóló kötetet.

Az a nagyszámú forráskiadvány, amelyet Mindszenty József bíboros, hercegprímás, esztergomi érsek személyéről, tevékenységéről *Somorjai Ádám OSB* és munkatársai az elmúlt évtizedekben megjelentettek, a közelmúltban újabb kötettel gyarapodott. A kötet témáját annak a másfél évtizednek a dokumentumai adják, melyet Mindszenty bíboros az Egyesült Államok budapesti nagykövetségének menedékében töltött. Ezalatt az időszak alatt az amerikai diplomácia illetékesei napról-napra precíz dokumentációt készítettek a bíboros személyét érintő történetekről. Ennek dokumentumait kutathatóvá válásuk után kezdték tanulmányozni a kötet szerzői, *Deák András Miklós*, *Somorjai Ádám OSB* és *Zinner Tibor*.

Könyvük megjelenése alkalmat adott rá, hogy a két ország közötti kapcsolatnak ez az igen fontos fejezete újra előtérbe kerüljön. Ennek jegyében tartották meg a Külgazdasági és Külügyminisztériumban október 16-án azt az emlékkonferenciát, ahol a kötetet bemutatták. Az eseményen, ahol az Egyesült Államok jelenlegi budapesti nagykövete, *David B. Cornstein* képviselte hazáját, részt vett *Michael August Blume* apostoli nuncius is.

A program első részében angol nyelvű előadások hangzottak el. Az esemény házigazdjaként *Kumin Ferenc* helyettes államtitkár köszöntötte a résztvevőket, ezután *Magyar Levente* államtitkár nyitó-előadásában az amerikai és a magyar nemzet barátságának főbb mozzanataira tekintett vissza. Szólt a két ország történelme közti nagy eltérésről, és a magyar történelem

nagy személyiségei közt Mindszenty bíboros személyének jelentőségéről, felidézve a hercegprímás püspöki jelmondatát: „Devictus vincit” (Legyőzve győz).

A következő felszólalónak, *David B. Cornstein*-nek, az Egyesült Államok budapesti nagykövetének gondolatmenete rímelt Magyar Levente államtitkár előadására, hiszen a nagykövet saját gondtalan gyermekéveit és fiatalságát állította szembe Magyarország második világháborús, majd azt követő évtizedeinek megpróbáltatásaival, tragédiáival. A magyar főváros központjában, a Szabadság téren álló amerikai követségi épületről elmondta, 1900-as átadása óta mindig a szabadság jelképeként tekintettek rá. Ez az épület lett Mindszenty bíboros menedéke, erősítve a két nép kapcsolatát.

Talán a legérdekesebb felszólaló lépett ezután a jelenlévők elé, *Donald B. Kursch* nyugalmazott amerikai diplomata, aki budapesti szolgálata idején személyesen is ismerte Mindszenty Józsefet. Emlékeiről szólva Mindszenty bíborost, mint magyar hazafit mutatta be, aki a követség hátsó udvarában tett közös sétáik során beszélt neki a magyar történelemről. Az egykori diplomata azt is felidézte például, amikor a Trianoni békeszerződés igazságtalanságát világította meg előtte Mindszenty.

Az első rész utolsó felszólalója *Frank Tibor* történész, a Magyar Tudományos Akadémia tagja volt, aki előadásában áttekintette az 1956-os forradalomhoz vezető időszakot, a forradalom és szabadságharc leverésének körülményeit, majd az azt követő éveket, az események hatását Mindszenty bíboros helyzetére.

A konferencia szünetében lehetőség nyílt a minisztérium aulájában a bíboros életéről és az amerikai követségen töltött éveiről szóló

kiállítás megtekintésére, majd a konferencia második része következett. Az immár magyar nyelvű előadásokban a bemutatott kötet három szerzője számolt be kutatásai körülményeiről, érdekességeiről.

DEÁK András Miklós – SOMORJAI Ádám OSB – ZINNER Tibor: *Menedékben : Amerikai diplomaták Mindszenty bíborosról 1957-1970* című könyve a Magyar Napló Kiadó gondozásában jelent meg.

Flier Gergely
Sapientia Szerzetesi Hittudományi
Főiskola Könyvtára

„MUZEÁLIS KINCSEINK ONLINE” ISMERKEDÉS AZ ORSZÁGOS KÖNYVTÁRI PLATFORMMAL

A könyvtáros szakma következő nagy kihívásai közül kétség kívül az egyik legjelentősebb az évtizedek óta használt integrált könyvtári rendszereink cseréje lesz. Az elmúlt évek során több híradást olvashattunk különböző fórumokon a készülő országos platformról, majd arról tájékoztattak bennünket, hogy az OKP közbeszerzését végül mégsem támogatta az illetékes államtitkárság, ezért új közbeszerzési eljárás kiírására van szükség. Ehhez képest viszonylag rövid időn belül már egy részleteiben működőképes rendszerről számoltak be az Országos Széchényi Könyvtár munkatársai és a programozást végző HerMész-Soft Kft. szakemberei.

2019. október 31-én a Széchényi Könyvtár dísztermében mutatták be az Országos Könyvtári Platform (OKP) első modulját, a muzeális dokumentumok nyilvántartására (MKDNY) szolgáló felületet. A <http://mkdny.oszk.hu/> címen elérhető honlap az Országos Széchényi Könyvtár és a Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár közreműködésével jött létre. A tavaszi informatív tájékoztató után végre működés közben is láthattuk a következő évek meghatározó új közös katalógusát. A résztvevőket *Hammerstein Judit* megbízott főigazgató köszöntötte, kiemelve,

hogy Magyarország legnagyobb virtuális platformja a legmodernebb technológiai háttérrel fogja elérhetővé tenni a könyvtárainkban őrzött kincseket.

Lendvay Miklós informatikai igazgató (OSZK) az OKP fejlesztésének céljáról és jelentőségéről szólva a 2016. évi szándéknyilatkozat aláírásától ismertette a platform létrejöttének lépéseit és alapelveit. Az új rendszer olyan alapokra épül, amelyek lehetővé teszik, hogy helyi igényekre szabható legyen, flexibilis munkafolyamatokkal működhessen és megosztva is használható legyen. A felhő alapú OKP nem igényel a továbbiakban helyi szervereket, bárhol alkalmazható. Informatikai szempontból meghatározó jelentőségű a korábbi rekordok konvertálása, eddig kb. 240.000 régi, jól azonosítható MARC formátumú rekord került át az új adatbázisba.

Mészáros László (HerMész-Soft Kft.) a kivitelező cég részéről mutatta be az OKP fejlesztése során alkalmazott alapelveket. A program tervezése során igyekeztek a már működő nemzetközi rendszerek (pl. Netflix, Amazon, Google) legjobb gyakorlati megoldásaiból kiindulni, kritikus szemmel tesztelve a már futó alkalmazásokat. A platform működésének alapelve, hogy bár

alkalmas a közös munkavégzésre, alapvetően elkülönítve, egy-egy intézmény zárt rendszerében is használható (pl. belső használatú digitalizált tartalmak esetében). Hosszas keresés után a *Cloud Foundry*¹ nevű nyílt forráskódú hibrid felhő-platformot választották a rendszer menedzselésére.

Seres Péter rendszerszervező (HerMész-Soft Kft.) az OKP komponenseit és moduljait ismertette. Az MKDNY három pillére a *Discovery* kereső, a katalogizáló és a felhasználó-kezelő modul. A katalogizáló modulnak jelenleg létezik egy „élesben” működő és egy programozói körökben bevett „homokozó”-változata, amelyben tét nélkül is kipróbálható a rendszer anélkül, hogy a tesztelés során hibás adatokkal szórórnánk tele az adatbázist. A katalogizálás két szinten történhet, egyrészt a jogszabályi kötelezettségnek megfelelő bejelentő űrlapon, másrészt a mélyebb hozzáférést biztosító katalogizáló felületen. A kereső felület segítségével egyszerű és összetett kereséseket is végezhetünk az adatbázisban. A keresési találatok nagymértékben finomíthatóak, szűrhetjük a listát például könyvtár típus (egyházi, felsőoktatási, közművelődési, közös katalógusok), dokumentum típus (könyv, időszaki kiadvány, számítógépes fájl, zenemű, vizuális anyag), megjelenési idő (-tól és -ig, illetve adott év előtt és után), nyelv és megjelenés helye szerint. A nemzetközi trendeknek megfelelően lehetséges „vizualizálni” a keresési eredményeket, majd a platform által generált grafikonban való kattintásokkal tovább szűkíthetjük a listánkat.² A bejelentő űrlapon beérkező muzeális dokumentumok közül csak a validált rekordok kerülnek be az adatbázisba.

Farkas Gábor Farkas az OSzK MKDNY irodavezetője a megőrzés – nyilvántartás – szolgáltatás hármásával jellemezte az Országos Széchényi Könyvtár legújabb részlegének munkáját.

¹ <https://www.cloudfoundry.org/>

² <http://mkdny.oszk.hu/visualisation>

A középkori kódexektől a 20. századi fotóig potenciálisan mindent magába foglaló nyilván-
tartás létrehozása során magyarországi könyvtá-
rak százait keresték fel e-mailben és telefonon,
hogy regisztrálják: hol őriznek muzeális doku-
mentumokat, milyen szintű azok feltártsága,
milyen állapotúak általában a dokumentumok és
milyen típusúba sorolhatóak. Jelenleg szerint
kb. kétmillió muzeális dokumentumot őriznek
a különböző gyűjteményekben, erről 120 intéz-
mény adott le részletes jelentést és 160 további
könyvtárból várnak még adatokat. A legnehe-
zebben az iskolai könyvtárak felmérése halad.
Az iroda a továbbiakban is folytatja a felmérő
munkát, segítséget is tudnak ajánlani a számba-
vételhez. Tervezik célzott képzések elindítását és
egy országos állományvédelmi központ létreho-
zását is. A távlati terveik között szerepel az éven-
te megrendezendő MKDny-workshop, amelyre
először 2020-ban kerülhet sor. Az első rendez-
vényük témája várhatóan a provenienciakutatás

lesz, amelyhez számtalan ponton kapcsolódhat-
nak az egyházi könyvtárak.

A nagy érdeklődéssel kísért bemutatót köve-
tően látogatás tehetünk a Széchényi Könyvtár
Digitalizáló Osztályán, megismerve a közel-
múltban beszerzett eszközök működését.

Az OKP MKDny mindannyiunk közös ügye, a
muzeális dokumentumok bejelentési kötelezett-
sége általa viszonylag egyszerűen teljesíthető.
Az Európai Kutatókönyvtárak Konzorciumához
(CERL) csatlakozni kívánó EKE tagkönyvtárak
számára pedig a most induló platform lesz az a
közvetítő kapocs, ahonnan tömegesen át tudjuk
majd tölteni a CERL régi könyves adatbázisába
(*Heritage of the Printed Book, HPB*)³ a felaján-
lott közel negyvenezer régi könyves rekordot.

dr. Oláh Róbert

*Tiszántúli Református Egyházkerület
Nagykönyvtára*

³ <https://www.cerl.org/resources/hpb/main>

A képek forrása: https://indafoto.hu/nemzetikonyvtar/muzealis_konyvkincsek_online

ÚJDONSÁG

Timothy Keller

Gyülekezet a központban :
evangéliumi szolgálat a városban

Harmat : Kálvin : Luther
Budapest, 2019.

Michael White, Tom Corcoran

Újraépítve : egy katolikus
plébánia története

Család, Ifjúság és Bioetika Intézet
Alapítvány, Budapest, 2019.

ÖRÖK OTTHON A FÖLDÖN.

EGYHÁZI GYŰJTEMÉNYEK ÉPÍTKEZÉSEI

RAKTÁRBERUHÁZÁSOKKAL FOGLALKOZÓ KONFERENCIA

AZ ORSZÁGOS KATOLIKUS GYŰJTEMÉNYI KÖZPONT (OKGYK) SZERVEZÉSÉBEN – VÁC, 2019. NOVEMBER 5.

A szakmai napnak a váci Credo-ház, a Váci Egyházmegye kulturális programjainak kiemelt szervezője, Vác város színvonalas, ingyenes rendezvényeinek helyt adó közösségi háza és a Váci Püspöki és Káptalani Levéltár adott otthont.

A konferencia résztvevőit *Varga Lajos* segédpüspök úr, az OKGYK vezetője köszöntötte, majd a váci egyházi levéltárak (egyházi, gazdasági, káptalani, hiteleshelyi) történetéről szólt. Örömmel mondta el, hogy a különböző helyszínen őrzött gyűjtemények az új levéltár megépültével egy helyre kerültek.

A szakmai nap moderátora *Vajk Ádám*, az OKGYK levéltári referense volt. Az első négy előadásban a közelmúltban épült egyházi levéltárakat ismerhettük meg. (*Rétfalvi Balázs* – Szombathelyi Egyházmegyei Levéltár: *Óvintézkedések felújítás idején*, *Karlinszky Balázs* – Veszprémi Egyházmegyei levéltár: *Megyei levéltárárpületből egyházmegyei levéltárárpület*. A veszprémi egykori piarista rendház, *Vajk Ádám* – Győri Egyházmegyei Levéltár: „*Csak ne aggódjál!*” – *Róma sem egy nap alatt épült*). Az előadók megosztották a tervezéssel és kivitelezéssel kapcsolatos tapasztalataikat. *Rétfalvi Balázs* a tervezés-terveztetés gondos ütemezését, *Karlinszky Balázs* a beruházás

megvalósításának fokozatosságát, *Vajk Ádám* a kivitelező gondos megválasztását és folyamatos ellenőrzését emelte ki. Mindhárman érintették a műemléki környezet, esetleg régészeti lelőhely adta kihívásokat, a kiszolgáltatottságot a tervezőnek-kivitelezőnek. Fontosnak tartották levéltárosként a szakértőkkel, szakemberekkel (tervezők, építők, műemlékesek, épületgépészetrel és állományvédelemmel foglalkozók stb.) való folyamatos és érdembeli konzultációt, a tervezéstől a megvalósulásig. Az előadásokból kitűnt, hogy az egyházi fenntartók elkötelezetten az ügy mellé álltak ezekben az egyházmegyeikben, támogatták a gyűjteményeket az új levéltárak építésében, kialakításában.

A szakmai nap második részében először *Kovács Péter* (restaurátor) a *székesfehérvári egyházmegyei gyűjteményi raktár és látogatóközpont kialakításáról*, építéséről szólt. Utána *Baranya Péter* *Felkészülhetünk-e a váratlanra? Gyűjteményi raktárak havaria-eseményeire való felkészítése* címmel a Ráday Gyűjteményben 2019-ban keletkezett tüzesetre és a 2015-ben a budapesti Piarista Központi Könyvtárat ért vízkárra hivatkozva beszélt a természeti, műszaki és emberi mulasztás következtében bekövetkező káreseményekkel kapcsolatos és szükséges állományvédelmi óvintézkedésekről. Végül *Peller Tamás* restaurátor

- szakértő szolt Egyházi és világi gyűjtemények műtárgykörnyezetének felmérése és összehasonlítása. Restaurátori feladatok és lehetőségek a tömeges állományvédelemben címmel, sok példával, több egyházi és nem egyházi könyv és levéltár raktárra hivatkozva, bemutatva a megoldásokat.

Nem tervezett utolsó előadóként Világi Dávid (győri Ráth Mátyás Evangélikus Gyűjtemény vezetője, levéltáros) szolt a győri evangélikus levéltár kialakításáról, érintve a szakmai nap első előadói által is kiemelt

nehézségeket. Ő különösen a fenntartóval való kapcsolatot hangsúlyozta.

Az előadások meghallgathatók az OKGYK honlapján: <https://bit.ly/34Z-FeXL>. A gyűjteményi központ ígérete szerint hamarosan a prezentációk is láthatók, olvashatók lesznek itt.

Ebéd után a Váci Püspöki és Káptalani Levéltár új épületének bejárása következett Varga Lajos segédpüspök és Papanek Ferenc igazgató vezetésével.

Ásványi Ilona

Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár
A fotókat Nobilis Barbara készítette

A MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPE AZ EVANGÉLIKUS HITTUDOMÁNYI EGYETEMEN

Számos izgalmas és érdekesítő programmal készült az Evangélikus Hittudományi Egyetem 2019. november 20-ra, a Magyar Tudomány Ünnepe, melynek szervezésében az egyetem könyvtárosai is kivették részüket. A délelőtti folyamán tartották meg az ALUMNI öregdiák találkozót, amelynek célja az Evangélikus Hittudományi Egyetem egykori hallgatói és az Egyetem intézménye közötti kapcsolat építése és erősítése, valamint az egyetemi hagyományok ápolása. A könyvtár munkatársainak közreműködésével (olvasószerkesztés és tördelés) készült el erre az alkalomra a „DPR” füzet 3. kötete. A Diplomás Pályakövetési Rendszer (DPR) lényege, hogy az Egyetemen végzett hallgatók életútját kövessék, folyamatos kapcsolattartás

A füzet letölthető: <http://tiny.cc/DPR3>

révén információkra tegyenek szert a munkába állás tapasztalatairól, a munkaerőpiaci jellemzőkről, a szerzett ismeretek alkalmazhatóságáról, esetleges továbbképzési igényekről. A DPR füzetek az öregdiákokkal készült kérdőíves kutatások alapján készülnek. A füzetben megjelent tanulmányok által megvalósulhat a diplomás pályakövetés: képet alkothatunk az egyetemen végzett hallgatók elhelyezkedéseinek körülményeiről, az új munka-

helyükön tapasztalt kihívásokról, valamint a kérdőívet kitöltők nyilatkozhatnak a képzés hatékonyságáról, és annak fejlesztési lehetőségeiről is. A most megjelent „Kompetencia és implementáció” című füzetben az elméleti és a gyakorlati képzést sajátosan fogja össze az egyházi felsőoktatási intézmény létéből fakadó

lelkiség megtapasztalása. A kiadványban közreadott ígéhirdetés és a rektori beszéd ezt a spirituális dimenziót hivatott érzékeltetni, míg a hatodéves képzést elemző értékelés, a pedagógiai és a lelkipásztori szakmai kompetenciákat, és a szakmai fejlődés lehetőségét vizsgáló tanulmányok az eredmények intézményi implementációját segítik.

A füzetet záró „Teológia mindenkinek: Kérdőív-kiértékelés az evangélikus intézményben dolgozók kutatási szokásairól” című tanulmány szerzője Mészáros Kornélia, az EHE Könyvtárának vezetője. A kutatás az evangélikus intézményekben dolgozó lelkészek, diakóniai munkatársak és pedagógusok szakirodalomhoz való hozzáférését és ezzel kapcsolatos igényeit vizsgálta. Az EHE Könyvtára céljának tekinti, hogy „...megfelelő, mindenki számára korszerű hozzáférést biztosíthasson a rendelkezésre álló információhoz és dokumentumokhoz, magas színvonalon szolgálja ki a regionális és városi szakmai (teológiai) információs igényeket, gyűjteménye és szolgáltatásai révén biztosítson minél kedvezőbb

„...konok határok...”?

feltételeket használói számára a magyar és az egyetemes kultúra értékeinek megismeréséhez, a folyamatos önművelődéshez, az élethosszig tartó tanuláshoz.” (Részlet az EHE Könyvtárának küldetésnyilatkozatából.) A kutatás eredményei azt bizonyították, hogyha a könyvtár megteremténé a lehetőséget, hogy az evangélikus intézményekben dolgozók az online szolgáltatásokat távolról használhassák, akkor arra nagy kereslet volna. Az Országos Presbitérium 2019. szeptember 26-i ülésén jóváhagyott határozata szerint a Magyar Evangélikus Egyház [MEE] intézményeiben dolgozó szakemberek számára 2020. január 1-től a beiratkozás tulajdonképpen ingyenes lesz, annak költségeit az evangélikus

egyház finanszírozza. Reménység szerint az EHE Könyvtára így hatékonyabban hozzá tud járulni majd az MEE intézményeiben dolgozó szakemberek élethosszig tartó tanulásának támogatásához.

Az ALUMNI találkozó után délután a díszteremben a *Magyar Tudomány Ünnepe*re került sor, melynek ideji tematikus címe „Konok határok”. Ennek keretében minden előadó a határ témát különböző aspektusból járta körül. Az első előadó *Botos Máté* (PPKE-BTK) volt, aki a *Birodalom versus nemzetállam Közép-Európában* címmel tartotta meg előadását. Állítása szerint a közép-európai határok meglepően stabilaknak bizonyultak ezredéves távlatból – a cseh-morva, a horvát,

a magyar, de akár a Német-Római Császárság határai is évszázadokon át szolgáltak a politikai közösségek közigazgatási kereteiként. A dunai osztrák birodalom létrejöttével a keretek azonban egymást átfedőkké váltak, és a dinasztia által összefűzött, ám jogilag elkülönülő területek határai birodalmon belüli határokká is váltak. Mindezt tovább bo-

nyolította, hogy az egyes országokon belül is húzódtak mesterséges határok, amelyek akár közigazgatásilag, akár pénzügyi-gazdálkodási szempontból is elkülönítették egymástól a területeket. A Mária Terézia által 1754-ben bevezetett megoldással a probléma kezelhetőnek tűnt, ám 1848-tól kezdve ezek a belső megosztások a nemzeti megújulás akadályaiává váltak. A nemzeti ébredések által célul tűzött nemzetállami koncepciók sorozata a határok felszámolásával vagy megváltoztatásával fogalmazódtak és valósultak meg. A nemzetállami fejlődéseknek azonban számos sajátos közép-európai adottság jelentett, illetve jelent a mai napig is akadályt.

Az előadást követően a „Válami más” egyetemi

zenekar dalait hallgathatták meg az érdeklődők, majd *Kristóf Luca* (Társadalomtudományi Kutatóközpont) előadása következett „*Ízlések és pofonok. Hálózat és homofília a magyar kulturális elitben*” címmel. Előadásában arról beszélt, hogy saját, egyéninek gondolt ízlésünket mennyire határozza meg a társadalmi környezetünk. Ha kedvenc íróinkról, színészeinkről, zenészeikről van szó, vajon milyen benyomások alapján lettek ők a kedvenceink. Az előadó rávilágított arra, hogy a kulturális élet ugyanúgy hálózatokból áll, mint a gazdaság, és a művészek hálózatokban való részvétele befolyásolja a hírnevüket és a tekintélyüket. A kulturális teljesítményen kívüli tényezők, például a politikai elfogultság is formálja az ízlést, még a sajátunkat is, akkor is, ha ezt nehezünkre esik elismerni. Az előadás azt a kérdést járta körül, hogy a mai magyar kulturális életben, hogyan születnek a sztárok, mit gondol magas kulturális teljesítménynek az „elit” és mit a „nép”, és mi köze van mindehhez a „kulturharcnak” és az értelmiségi szekértáborok határainak.

A rövid szünet után *Fejes János* (PPKE-BTK) előadását hallgathattuk meg, aki „*Bárdok elektromos gitárral: metal, irodalom, mitológia*” című előadásában a metal zenéről beszélt és arról, hogy az annak létrejötté óta egyenlő a határok feszegetésével és azok áthágásával. Egy kívülről kifejezetten erőszakosnak tűnő könnyűzenei művészeti ágként tartható számon, amely azonban több, mint a hatáskeltésként alkalmazott kemény hangzás. Ha szövegvilágában elmélyedünk, akkor igen hamar világossá válik, hogy az elmúlt ötezer év történelme és kulturális öröksége folyamatos ihletforrás a zenészek számára. Az előadásban Fejes János rámutatott és néhány példán

keresztül bővebben bemutatta a metal zene háttörténeti jelentőségét a magaskultúra körében, legyen az akár szépirodalom akár az ókor írott öröksége.

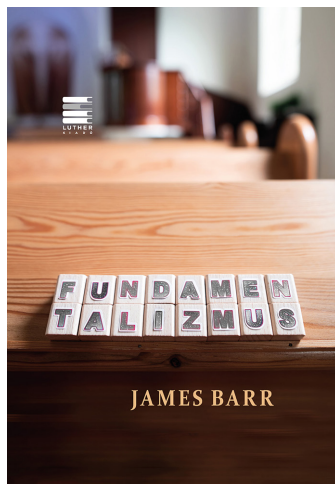
A Magyar Tudomány Ünnepeinek utolsó előadója *Takács Antal* (cégvezető) volt, aki „*Érték alapon, sikeresen? Én igen, bezzeg mások...*” címmel a keresztény értékrend és gazdaság összeegyeztethetőségéről beszélt. A vállalkozások, sikeres üzletemberek társadalmi szerepe és megítélése történelmi háttérünk okán jelentősen eltér a világ más, fejlettebb gazdasággal rendelkező régióihoz képest. Ma a sikeres üz-

letember fogalma a legtöbb esetben összekapcsolódik a „mutyi”, a „jókor volt jó helyen”, a „biztos van valami stikli a háttérben” gondolkörrel. Bemutatta a történelmi és társadalmi folyamatokat röviden és azt, hogyan jutottunk idáig, majd elemezte a helyzetet: ismertette a gazdasági szereplőket, hogy azok milyen közös jellemzőkkel bírnak, attól függően, hogy milyen vállalkozásról és vállalkozó típusról beszélünk. Takács Antal előadásában a morális határokról is beszélt, hogy lehet-e érték alapon

sikeresen vállalkozni. Bemutatta milyen jól felismerhető és azonosítható lépések vezetnek ahhoz, hogy valaki elinduljon a morális lejtőn, felvázolt néhány dilemmát is ezzel kapcsolatosan.

Az előadások között és a záró reflexiókat is *Kőszeghy Miklós* egyetemi tanár kommentálta rendkívül színes és izgalmas stílusban. A délután az Evangélikus Hittudományi Egyetem kórusának szolgálata tette még ünnepélyesebbé.

Az este az Evangélikus Hittudományi Egyetem és Luther Kiadó szervezésében James Barr: *Fundamentalizmus* című könyvének bemutatójával zárult, melynek a könyvtár adta a helyszínt. A moderátor *Pángyánszky Ágnes*, az EHE Gyakorlati

Intézetének vezetője volt, aki elmondta, hogy az eredeti angol kiadás 1977-ben jelent meg, de még most is aktuális, mert a keresztény fundamentalisták és a szentírás fundamentalista értelmezése mind a mai napig jelen vannak a közösségeinkben, és fontos, hogy párbeszédben maradjunk velünk. Erre a párbeszédre hívta meg vendégeit: *Cserhádi Márta* újszövetségi teológust, egyetemi docent, *Béres Tamás* rendszeres teológust, tanszékvezető egyetemi tanárt, és *Nagy Szabolcs* evangélikus teológiai hallgatót, aki korábban a *Kötőszó* blog és most a *Keresztény Kultúra* blog szerkesztője.

A könyv kapcsán érdekes párbeszédre került sor a fundamentalista keresztényekről, akik többséggel valamiképpen szembelyezkedve határozzák meg magukat, a szentírás fundamentalista értelmezésének buktatóiról, amely a Bibliában mindent szó szerint akar érteni, és arról a szakértáborszerű gondolkodásról, amely a mai társadalmunkat annyira jellemzi. A családias légkörű könyvbemutatóval egy igazán tartalmas és izgalmas napot zárt az Evangélikus Hittudományi Egyetem.

Tegzes Béla

Evangélikus Hittudományi Egyetem Könyvtára

SZOMSZÉDOLÁS

A KSH KÖNYVTÁRBAN, AZ OSZK PLAKÁT- ÉS KISNYOMTATVÁNY-TÁRÁBAN ÉS A KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI SZAKKÖNYVTÁRBAN

November 26-án reggel az érdeklődőket a *Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár* várta, hogy a *Szomszédolás* keretében bemutassák könyvtárukat. Az érkezőket egy kis frissítő fogadta, majd a program kezdetén *Rózsa Dávid* főigazgató köszöntötte a csoportot. Ezután *Kálmán Rita*, általános igazgatóhelyettes vezetett végig bennünket a könyvtáron. A bemutató első

állomásán az állomány érdekes kötetével, és a könyvtár történetével is megismerkedhettünk. A könyvtár a statisztikai hivatal megalapításával egyidős, 1867-ben Keleti Károly vezetésével – a hivatal szervezeti megalakulásakor – a könyvtár létrejöttéről is gondoskodtak. A könyvtár és a magyar statisztika történetét kutató eredményekről is hírt kaphattunk. Megismerhettük Fényes

Elek, Elekes Dezső életútját, történeti dokumentumok segítségével, melyeket *Derzsy Márk* mutatott be.

A könyvtárnak 5000 beiratkozott olvasója van. A szakkönyvtári részleg olvasóterme mellett rendelkezik a kötelezpéldányokból épített, a tágabb olvasói közönséget fogadó olvasóteremmel, ahol a gyerekektől a fiatal korosztályon át mindenki találhat az érdeklődési témájához kapcsolódó könyveket és folyóiratokat. Ezután a kötetzeti osztályt látogattuk meg, ahol a szakkolléga bemutatta a legújabb, számítógépes programmal vezérelt aranyozási munkákat végző eszközt. A könyvtár a saját állományának gondozásán, javításán, kötetzeti munkákon és restaurálási feladatokon túl szolgáltatásai között kínálja a *Születésnapi csomag* készítését, külső megrendeléseket is fogad.

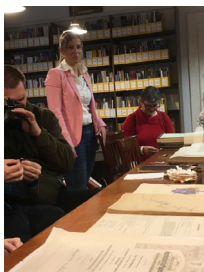
A szendvicsebéd után a résztvevők a Várban, az *Országos Széchényi Könyvtár* épületében folytatták a délutánt, ahol az épületen végzett munkák nyomait is láthatták. *Kopcsay Ágnes* mutatta be az egyik legfontosabb különgyűjteményt, a *Plakát- és Kisnyomtatványtárat*. Hallhattunk a gyűjtemény különböző elnevezéseiről, megtudhattuk, hogy közel 4 millió dokumentumot őriznek itt. A fő dokumentumtípusok plakátok, levelezőlapok, képeslapok, táncrendek, étlapok,

gyászjelentések, metszetek, ex librisek, röplapok, meghívók, szentképek. Külön gyűjteményben őrzik az 1848-as, és az 1956-os eseményekhez kapcsolódó nyomtatványokat. Láthattuk a legelső magyar plakátot 1885-ből, amely az Első Országos Kiállításra készült. Ezután további érdekes darabokat tekinthettünk meg. Ilyen volt többek között a Gundel Étterem 1937. december 31-ére készült étlapja, Széchényi Ferenc ex librise egy kötetben, egy bőrből készült képeslap, városokról készült metszetek.

Végül a *Könyvtártudományi Szakkönyvtár* látogattuk meg. A szakkönyvtár munkatársai – *Sághi Ilona, Borvölgyi Györgyi* és *Bódog András* mutatták be szolgáltatásaikat, a látogatók számára rendelkezésre álló lehetőségeket, és gyűjteményük érdekes darabjait is előkészítették. Megismerhettük az Európai könyvtörténeti gyűjtemény néhány darabját. Ekkor csatlakozott hozzánk *Fazokas Eszter* osztályvezető, majd a kollégák egy kis játékra hívtak bennünket. Az elhangzott ismereteket elevenítettük fel játékos formában, elektronikus feladatsor és tabletek segítségével, majd jó hangulatú beszélgetés alakult ki a könyvtárügyről. Köszönjük vendéglátóinknak a tartalmas napot.

Kövécse Ildikó

Gál Ferenc Főiskola Könyvtára

EVANGÉLIKUS BUDAPEST

KONFERENCIA AZ EVANGÉLIKUS MÚZEUMBAN

Több évtizedes terv kezd valóra válni azzal, hogy 2016-ban a Reformációi Emlékbizottság felkarolta az Evangélikus Budapest elnevezésű vállalkozást. A jubileumi évre való felkészülés, 2017 sűrű eseményei és az emlékezés lecsengése miatt nehéz volt túllépni a tervezés fázisán. Idén azonban már két konferencia is lezajlott az evangélikus múzeumban Budapest evangélikus történetét feldolgozó előadásokkal.

A tavaszi nyolc előadásból álló konferencia után 2019. november 27-28-án másfél napos alkalmon 15 előadást hallgathattunk meg. Építész, művészettörténész, társadalomtörténész, egyháztörténész, muzeológus, helytörténész, orvostörténész is volt az előadók között.

Hihetetlenül színes és gazdag kaleidoszkóp színei álltak össze egy még korántsem teljes képpé. Szlovák evangélikus egyesületektől, az értelmiségi elit evangélikus részén, az iparosból

nagyvállalkozóvá vált evangélikusokon, az építészeken és az egykori külvárosok betelepítőin át a létező szocializmus budapesti evangélikusokat sújtó intézkedésekig ért az előadások témaköre. Két nap alatt az is világossá vált, hogy az elmúlt bő két évszázad nagy részében az „evangélikus” nem csupán bejegyzés volt elődeink személyi okmányjaiban, hanem élő, valós közösséghez tartozást jelentett a hétköznapiakon is. A konferenciasorozat folytatódik, az előadásokból készült tanulmányok kötetben fognak napvilágot látni.

A konferencia első napján *Demmel József, Kovács Anna, Kapronczay Károly, Kovács István Gábor, Millisits Máté, Gönczi Ambrus, Lovay Zsuzsanna és Vadas József*, második napján pedig *Havas Gyöngyvér, Borókay Zsófia, Saly Noémi, Potzner Ferenc, Heilauf Zsuzsanna, Isó Gergely és Mirák Katalin* tartottak előadást.

Szöveg: Kertész Botond

Fotó: Szőnyi István

MEGÚJULT A KÖNYVTÁRI INTÉZET

K2 PROGRAMSOROZATA

A Könyvtári Intézet 2010 óta megtartott K2 továbbképzési sorozata idén ősszel megújult koncepcióval várta a résztvevőket. A sorozat fontos műhelye a könyvtári életnek, az Intézet szakmai irányításával működő virtuális kutatócsoport a 2019/2020-as évadnak a *Határtalan*

könyvtár összefoglaló címet adta. Ennek keretében a megszokott innovatív tartalommal, de megújult koncepcióval jelentkeztek. Az új koncepció lényege, hogy a szervezők szeretnének az elhangzó előadások mellett több lehetőséget biztosítani a témák továbbgondolására. Ezért ebben

az évadban az eddigi négy helyett alkalmanként két előadás, viszont az előadások utáni, második részben workshop szerepel a programban. A két előadás egyikét könyvtáros-szakértő, míg a másikat a téma általános szakértője tartja.

Továbbá az új koncepció keretében a Könyvtári Intézet munkatársai létrehozta egy Facebook-csoportot K2 továbbképzési sorozat néven, melyhez itt lehet csatlakozni: www.facebook.com/groups/492727808123300.

A csoportban egy-egy szakmai továbbképzési nap előtt a témához kapcsolódó híreket, szakirodalmat osztanak meg, amihez várják a hozzászólásokat.

Az első ilyen alkalomra, 2019. november 5-én került sor, a programsorozattól eddig megszokottakhoz hasonlóan időszerű témában, *Okos városokban okos könyvtárak* címmel.

Békésiné Bognár Noémi Erika (Könyvtári Intézet) megnyitója után Rab Judit, a Lechner Tudásközpont munkatársa tartott előadást, *Okos városok – aktuális helyzetkép* címmel, körüljárva a folyamatosan változó, alakuló téma jelenlegi helyzetét, lehetőségeit, trendjeit, számos kitűnő külföldi példával illusztrálva az elmondottakat.

A második megszólaló Kovácsné Koreny Ágnes (FSZEK) volt. Előadásának címe: *Okos könyvtárakkal az okos közösségekért*. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár munkatársa a települési könyvtárak „közösségvezérelt” alapon való működésének szükségességét hangsúlyozta. Fontos, hogy ezek a könyvtárak működésükkel, szolgáltatásaikkal és programjaikkal az adott település közösségének szolgálatában álljanak, a közösség konkrét igényeihez igazodva.

Az előadások prezentációi és számos hivatkozás, valamint az előadásokat követő workshop tematikája elérhető a Könyvtári Intézet honlapján: <http://www.ki.oszk.hu/hir/kutatasi-es-szervezettefejlesztési-osztaly/okos-varosokban-okos-konyvtarak-elhereto-prezentaciok>

Alább pedig a téma válogatott bibliográfiáját tették közzé a Könyvtári Intézet munkatársai: <http://www.ki.oszk.hu/hir/konyvtartudomanyi-szakkonyvtar/valogatott-bibliografia-k2-muhely-naphoz-okos-varosokban-okos>

Az idei őszi második K2 rendezvényére szintén időszerű és izgalmas témát választottak a szervezők, melynek a *Húzzuk be a fake-et! Könyvtárak az alhírek ellen* címet adták. A 2019. december 3-ai alkalom két előadója Dr. Bányász Péter, a Nemzeti Községi Egység Egyetem oktatója, illetve Dr. Koltay Tibor, az Eszterházy Károly Egyetem oktatója voltak.

Tóth Máté (Könyvtári Intézet) bevezetője után Dr. Bányász Péter igen izgalmas és informatív előadása következett a fake news jelenségről. Ezután Dr. Koltay Tibor a témával kapcsolatos lehetséges könyvtári hatásköröket és feladatokat vette sorra.

A december 3-ai továbbképzési nap programja a Könyvtári Intézet honlapján: <https://ki.oszk.hu/hir/kutatasi-es-szervezettefejlesztési-osztaly/huzzuk-be-fake-et-konyvtarak-az-alhitek-ellen-k2>

Valamint a téma bibliográfiája: <http://www.ki.oszk.hu/hir/konyvtartudomanyi-szakkonyvtar/valogatott-bibliografia-k2-muhelynaphoz-huzzuk-be-fake-et>

A tizedik évébe lépő K2 sorozatot megújító szervezők kitűnően vizsgáztak: összeszedettség, kreativitás és korszerűség érződik a programsorozaton. A *Határtalan könyvtár* összefoglaló cím is telitalálat, hiszen a továbbképzések tematikájára éppúgy igaz, mint a szakmai továbbképzés hagyományos kereteit, határait tágitó elgondolásra, amit a K2 programsorozat szervezői sikeresen megvalósítottak.

Flier Gergely
Sapientia Szerzetesi Hittudomány
Főiskola Könyvtára

„KÖNYVTÁR MINT HÍD A TUDOMÁNY ÉS A KUTATÁS KÖZÖTT”

A könyvtárosok „bizalomforrások” a kutatók és a civilek irányába, a könyvtárak pedig egyre komplexebb feladatokat látnak majd el a jövőben – hangzott el a *Könyvtár, mint híd a tudomány és a kutatás között* című konferencián a Ludovika Főépület Széchenyi Dísztermében. A hagyományos és digitális tartalmakat gyűjtő, feldolgozó és szolgáltató szerepeket is középpontba helyező könyvtári fejlesztésekből élén jár a Nemzeti Közszerületi Egyetem.

A NKE vezetése elkötelezett a könyvtár mellett, amely az intézmény „szíve”, „agya”, vagyis egyik legfontosabb szervezeti egysége – fogalmazott megnyitójában *Padányi József* vezérőrnagy. A tudományos rektorhelyettes beszélt arról is, hogy az idei évre könyvtári beszerzésekre 120 millió forintot terveztek elkölteni, emellett jelentős informatikai fejlesztések is voltak az intézményben. Ennek egyik eredménye a korszerű digitalizáló eszközök beszerzése, amelyeknek köszönhetően hamarosan elkészül a modern magyar közigazgatás úttörőjének, *Magvary Zoltán* hagyatékának kereshető módon történő feldolgozása, amelyből kb. 500 dokumentum digitalizálása van még hátra – jelezte *Padányi József*, aki szerint szintén nagy eredmény, hogy *Baján* hozzáláthattak a VITUKI könyvtár digitalizálásának, amely rendkívül sok munkával jár, hiszen mintegy 150 ezer dokumentumot kell felvinni a különféle adathordozókra. „A következő években jelentős erőfeszítéseket kell tennünk egyrészt az állományfejlesztés érdekében, másrészt szeretnénk

az úgynevezett levéltári lábat is egy erős lábbá kovácsoljuk” – utalt a jövő feladataira a tudományos rektorhelyettes, aki szólt a könyvtár által szervezett rendezvényekről, köztük az egykori ludovikás képzést és szellemiséget megjelenítő *Ludovikás Életutak* programról.

A konferencián szó volt a magyar könyvtárügyet is befolyásoló trendről, a citizen science jelentőségéről, amelynek lényege, hogy a kutatásokban az adott terület szakemberei mellett civilek is részt vesznek. *Gaálné Kalydy Dóra*, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ általános főigazgató-helyettese szerint ennek nyomán átalakul a tudományos eredmények mérése. A tudománymetria változása az újgenerációs platformok megjelenésével együtt új könyvtári készségeket és a területen dolgozók továbbképzését teszi szükségessé. „Mi egy bizalomforrás vagyunk” – mutatott rá a főigazgató-helyettes annak jelentőségére, hogy kutatók és civilek a szabványokban, tudásprojektekben és adatprotokollokban járta könyvtárosok felé fordulnak.

Kokas Károly, a Szegedi Tudományegyetem Klebelsberg Kuno Könyvtár főigazgató-helyettese a könyv 21. századi szerepének változásaival kapcsolatban kihívásként említette, hogy manapság már nemcsak olvasni akarunk egy szöveget, hanem keresni is benne. Ilyen „bön-gésző üzemmódban” működik agyunk is, amelynek köszönhetően sokan már végig sem olvasnak egy szöveget, hanem kulcsszavakat jegyeznek meg belőle, amely magában hordozza az adott

szöveg teljes félreértelmezésének veszélyét is. A könyvek forradalmában a kódexek és a nyomtatás megjelenése után a digitalizálás hozta meg a harmadik nagy formai áttörést, ám utóbbival a dokumentumok elvesztik egyediségüket. Kokas Károly közölte: felméréseik szerint a digitális világ ellenére a mai generáció 70 százaléka mégis a papíralapú könyvet preferálja, hiszen egy elegáns és szép könyv élményét egy e-könyv nem képes nyújtani.

A konferencián szó volt még az *Országgyűlési*

Könyvtár szerepéről a törvényhozás és a tudomány metszéspontjában, a modern folyóirat menedzsmentről a nemzetköziség útján, valamint a jogi kutatástámogatásról is. Nagy Gábor, az NKE Központi Könyvtár és Levéltár mb. főigazgatója pedig a magyar sajtótörténet-kutatás forrásairól szólt az 1945-1949. közötti időszakban.

Szöveg: Tasi Tibor

forrás és képek: <https://bit.ly/350GMRe>

[letöltve: 2019. 12. 04.]

COACHING SZEMLÉLETTEL A KÖNYVTÁRBAN KÉPZÉS A KÖNYVTÁRI INTÉZET SZERVEZÉSÉBEN

Mély benyomást tett rám a nyíregyházi EKE konferencián 2018-ban *Tóthné Hegyi Judit* előadása a coachingról. Ugyanakkor még nem értettem, hogy milyen színekről beszél, de magával ragadott a lelkesedése. Mikor megtudtam, hogy indul 2019 októberében a 4 napos „*Coaching a könyvtárban*” tanfolyam az OSZK-ban, örömmel vállalkoztam arra, hogy elmegyek és a képzést „megnézem magamnak”. A tanfolyamot ketten tartották, *Judit* és *Mezei Márta*, valamint egyik délután, a Watson coaching rejtelseibe másik két coach, *Brindzik András* és *Király-Szabó Andrea* vezetett be bennünket.

Tizenketten vettünk részt a tanfolyamon, volt közöttünk könyvtárigazgató, könyvtárvezető, csoportvezető, olvasószolgálatos, gyermekkönyvtáros, múzeumi könyvtáros stb. Legtöbben azért választották a képzést, hogy a tanult ismereteket a munkájuk során hasznosítsák, néhányan viszont a magánéletben is kamatoztatni szeretnék majd az itt elhangzottakat.

Minden nap valamilyen játékkal kezdődött, majd elmélettel folytatódott, aztán következtek a csoportos gyakorlatok. Első nap megismerkedtünk a coaching fogalmával, alapjával és irányzataival. Kitöltöttük a *DISC személyiségtesztet* és ábeszél-tük, melyik színre mi jellemző. Második nap az értő figyelemmel, kérdéstechnikával és a visszajelzés

fontosságával foglalkoztunk, majd ebéd után a két vendég coach ismertetett meg minket a Watson coachinggal.

Két hét múlva találkoztunk újra. Megbeszéltük, hogy ki, milyen sikerrel alkalmazta az eddig tanultakat, illetve szó volt arról, milyen változásokat indítottak el bennünk az első alkalom tapasztalatai. A harmadik alkalommal a következő témákkal foglalkoztunk: reziliencia, stresszkezelés, asszerti-vítás, problémamegoldó módszerek.

A negyedik, egyben utolsó napon fő témánk az erőszakmentes kommunikáció és a munka, illetve magánélet közötti egyensúly volt. Ezek után következett a vizsga, amely egy-egy esetleírás csoportos feldolgozása volt.

Nagyon tanulságosnak és hasznosnak találtam ezt a tanfolyamot. Érdekes volt meg tapasztalni, hogy idegenekből álló csoport hogy kovácsolódik össze egy jól működő csapattá. Az itt elsajátított ismeretek segíthetnek a kommunikációban, konfliktuskezelésben, csapatépítésben és még az élet sok területén, akár a munkában, akár a magánéletben is. Nagyon jó élmény volt, sokat tanultam, ezért biztatok mindenkit arra, hogy jelentkezzen és végezze el a képzést.

Tóth Beáta

Evangélikus Hittudományi Egyetem Könyvtára

AMI A 2019/4. SZÁMBÓL KIMARADT...

Az alábbi eseményekről részletes beszámolót nem készítettünk, de rendezvényeket szeretnénk olvasóink figyelmébe ajánlani.

HOGYAN ALKALMAZZUK AZ ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉST ÉS A MARKETINGET A KÖNYVTÁRBAN?

– MKE konferencia az OSZK-ban

2019. november 13-án

Meghívó és program az alábbi linken érhető el:

<https://bit.ly/38o3K6H> [letöltve: 2019. 12. 04.]

404 NOT FOUND

– KI ŐRZI MEG AZ INTERNETET?

A harmadik workshopra 2019. november 14-én került sor, melyen *Hammerstein Judit*, az OSZK főigazgatója köszöntötte a közel 90 fős közönséget és *Latorcai Csaba* államtitkárt, aki megnyitó beszédében a web történetéről, kulturális szerepéről és a nemzeti könyvtár webarchiválási törekvéseinek fontosságáról beszélt. Az első prezentáció témája az OSZK-s projekt elmúlt egy évének áttekintése volt, majd négy további előadás következett, melyek a regionális, illetve a tudományos jellegű webes tartalmak megőrzéséről, az online sajtó aratásával begyűjtött szövegek kutatási célú hasznosításáról, valamint az élő és az archív webhelyek metaadatolásának kérdéseiről szóltak. A rendezvényt ezúttal is beszélgetés zárta az előadók és a közönség között.

A rendezvény meghívója itt található:

<http://www.oszk.hu/rendezvenyek/404-2019>

A rendezvényről beszámoló:

http://mekosztaly.oszk.hu/mia/404_workshop.html

[letöltve: 2019. 12. 04.]

TÖREDÉKTŐL TÖREDÉKIG – TUDOMÁNYOS KONFERENCIA, OSZK

A nemzeti könyvtár 2019. november 21-én és 22-én rendezte meg hagyományos tudományos konferenciáját, Töredéktől töredékig címmel. A részletes program az alábbi linken érhető el: <https://bit.ly/38fozAk> [letöltve: 2019. 12. 04.]

VALÓSÁGOS KÖNYVTÁR – KÖNYVTÁRI VALÓSÁG IV.

– 2019. november 26. – 2019. november 27.

A konferencia a magyarországi felsőfokú könyvtárosképzés elindulásának és az ELTE BTK Könyvtártudományi Tanszéke megalapításának 70. évfordulóját ünnepelte, ez alkalmából a tanszék, illetve az intézet történetét bemutató, az egyes korszakokat reprezentáló kamarakiállítás is nyílt. A programról bővebb információ itt olvasható: <http://lis.elte.hu/vkkv4/>

KI KICSODA

AZ EGYHÁZI KÖNYVTÁRAKBAN

Melyik könyvtárban dolgozol? Milyen számodra fontos jellemzőjét emelnéd ki?

A Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Gyűjteményében dolgozom immár 36. éve. A számomra egyik legfontosabb jellemzője, ami egészen szubjektív: a péceli Ráday Kastély tőszomszédságában nőttem fel, gyermekkoromban az ablakomból a kastélyra és annak parkjára lehetett rálátni. Mindig szép volt, de különösen télen, amikor már nagy hó volt, s még mindig havazott, amit a kandeláberek megvilágítottak. Lelkészcsaládként sok barátunk, külföldi ismerősünk volt, vendégeinket rendszeren átvihettük (az akkor kórházként működő) szomszédságba, ahol az olvasóként használatos *báltermet* és főorvosi szobaként funkcionáló *könyvtártermet* megmutathattuk látogatóinknak. Tehát a Rádayak szellemisége korán belém ivódott.

Orosz Anna

Mióta dolgozol itt? Hogyan kerültél ide?

1984 őszén közvetlen érettségi után kerültem a Rádayba. Családunknak személyes kapcsolata volt Benda Kálmánnal, a gyűjtemény akkori igazgatójával, valamint Beliczay Angéla főkönyvtárossal. Így amikor otthon szóba került, hogy érettségi után azonnal munkába szeretnék állni, s könyvtárosként szeretnék elhelyezkedni, adott volt, hogy a szüleim egykori alma materének könyvtárába, a Rádayba jöjjenek.

Miért, hogyan lettél könyvtáros?

Ha most lennék fiatal, ugyanúgy nem tudnám, hogy hová kapjak, mint ahogy tizenévesen is nehéz volt eldöntennem. Picilány korom óta

énekelek, tanultam zenét, így azon a területen is szóba kerülhetett volna az utam folytatása. De ugyanígy a reálterületen való elhelyezkedés is felmerülhetett volna, mivel mindig a matematika volt a legkedvesebb tantárgyam. Ezért amikor a középiskolában úgynevezett fakultációt kellett választanom, tanácstalan voltam. A gimnáziumomban gyakorlati tárgyként a könyvtári ismereteket oktatták – tanácsatlanságomban ez kapóra jött, mert így legalább egy szakmá-

hoz is hozzájutottam.

Nem állt ez sem távol tőlem. Olyan családban nevelkedtem, ahol kora gyermekségünkől fogva bennünk volt a könyvek és olvasás szeretete. Szüleimnek, nagyszüleimnek több ezer kötetes könyvtára volt már abban az időben is, ami mostanra egyesítve közel tízezer kötetet számlál.

Ami szintén érdekes, hogy bár jártam könyvtárban, de könyvtárag csak felnőtt koromban lettem. Addig mindig megvolt otthon az a könyv, amit kellett-szerettem volna-vagy ajánlottak olvasni.

Miben áll a napi munkád? Milyen feladatokat látsz el? Milyen kihívásokat tartogat a munkád?

Ahogy írásom elején kezdtem, nehéz volt és lenne most is az érdeklődésemnek megfelelő munkát találni, ennek a furcsaságnak lett tanúja a Rádayban betöltött feladatköröm is. Bár könyvtári asszisztensként helyezkedtem el a Ráday Gyűjteményben, de nagyon hamar, egy bő év elteltével az intézmény irodájában találtam magam – eredetileg egy GYES-re menő

KI KICSODA

AZ EGYHÁZI KÖNYVTÁRAKBAN

kolléganőm helyettesítőjeként, amiről hamar kiderült, hogy ez nem rövidtávú változás. Így a kihívásokat nem a könyvtárosi feladatok adják, hanem a számok, a sok-sok törvényváltozás és leginkább a határidők betartása.

De nem szakadtam el teljesen a könyvtártól sem. Mindig nagyon szívesen segítettem ki az olvasószolgálatban, vagy ha jött valami extra feladat, akkor abban.

Milyen hobbid, szabadidős elfoglaltságaid vannak?

Talán ott kezdem, hogy szabadidőm nincs. De vannak ellopott pillanataim és megrövidített éjszakáim. Ekkor olvasok, (régén) ekkor kézimunkáztam, és (szintén régén) nagy levelezéseket folytattam. Nagyon fontos szerepet tölt be az életemben a gyülekezetem – ahol jelenleg szintén nem veszek olyan aktívan részt, ahogy az mindig is betöltötte az életem.

Majdnem mindenről múlt időben írtam, de hiszem, hogy mindezek lesznek még a jövőm részei.

S itt kell megemlítenem a zenét. Ha hangversenyre ritkábban jutok el, mint szeretnék, de az éneklés megmaradt. Jelenleg a Központi Református Kórusban énekelek. Vannak fellépéseink, vagy ahogy mi mondjuk, szolgálataink; a próbáink hetente egyszer vannak – ami testi-lelki feltöltődést jelent.

Mit jelent számodra az olvasás? Melyek a legfontosabb, meghatározó olvasmányélményeid?

Az olvasás mindenképp örömet és örömforrást jelent, de természetesen ismeretszerzést is – nyilván elsősorban az érdeklődésemnek megfelelően: pl. ha többet hallok egy zeneszerzőről vagy egy konkrét alkotásról, képes vagyok több kötetben utána olvasni, róla szóló életrajzokat kézbe venni. Utazásaimra készülve arról a vidékről, az adott ország írójától/íróitól olvasva készülök az útra.

Szépirodalom tekintetében nem kizárólagosan, de elsősorban magyar klasszikusokat olvasok. Magával ragadnak a fanyar-keserű humorral, időnként ön(magyar)íroniával megrajzolt képek, de még inkább az a gyönyörű magyar nyelvezet, amit használtak. Jókait sokan leteszik, kézbe sem veszik, mert „nem tudnak előrébb haladni” a 40-50 oldalas leírásain; de mindezt annyira szépségesen, gazdag szókinccsel adja elénk, hogy aki ráérez, valóban gyönyörködik benne.

Úgy gondolom, hogy talán illene valamilyen intellektuális olvasási szokásról is tanúságot tennem. De e tekintetben én csak egy átlagos olvasó vagyok.

Orosz Anna

*Dunamelléki Református Egyházkerület
Ráday Könyvtára*

ÚJDONSÁG

Pál Ferenc

Ami igazán számít : hogyan bánjunk jól magunkkal és másokkal?

Kulcslyuk Kiadó, Budapest, 2019.

Richard Rohr

Az egyetemes Krisztus : egy elfeledett valóság átalakító ereje

Ursus Libris, Budapest, 2019.

KITEKINTŐ

KÖNYVTÁR, AMI ÖSSZEKÖT

Két hosszú hét telt el, az őszi szinkavalkád-ba borult fák is ledobták tarka koronájukat, de még mindig érzem arcomon az októberi napsütés pírját, s a friss dunai levegőt, amit akkor szívtam lelkembe, mikor egy csodálatos hónapot tölthettem el a budapesti ékszerdobozkánkban, az Országgyűlési Könyvtár ösztöndíjprogramján.

Egy ifjú, leendő könyvtáros sorai következnek.

Idén IX. alkalommal került megszervezésre az Országgyűlési Könyvtár által a „Könyvtár, ami összeköt” című ösztöndíjprogram. Számomra nem volt kérdés, hogy részt veszek-e a tanfolyamon, mivel már tavaly értesültem róla, így már csak arra vártam, hogy újra meghirdessék a pályázatot, testben és lélekben felkészültem, ám ami ott várt ránk, az minden elvárásunkat felülmúlta. A pályázatra a Könyvtárak a nemzetpolitikai feladatok szolgálatában (gyűjteményszervezés, szolgáltatáspolitiká, szolgáltatásmarketing) témakört választottam.

A programon összesen tizenheten vettünk részt, tíz ösztöndíjas, és hét delegált kolléga. Az ösztöndíjasok között 5 erdélyi, 1 kárpátaljai, 1 felvidéki, 1 délvidéki, s 2 budapesti könyvtáros volt.

Az első hét az ismerkedésről, a bemutatkozásról szólt, minden kedves kolléga bemutatta otthonát és munkahelyét, így egy kis ízelítőt kaptunk a külhoni könyvtárak működéséről. Illetve az *Országgyűlési Könyvtár* részletesen beavatott bennünket a részletekbe.

A második és a harmadik héten már a mélyvízben lubickolva naponta 1-2 budapesti könyvtárba látogattunk el, ahol minden apró kis műhelytitokba beavattak. Ellátogattunk

a Magyar Nemzeti Múzeum Könyvtárába, Budapesti Corvinus Egyetem Könyvtárába, Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeumba, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárba, Központi Statisztikai Hivatal Könyvtárába, Országos Széchényi Könyvtárba, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Könyvtára, a Piarista Gimnázium Könyvtárába, MTA Könyvtár és Információs Központba, ELTE Egyetemi Könyvtárba, Országos Idegennyelvű Könyvtárba, Kúria Tőry Gusztáv Jogi Szakkönyvtárába. Mindamellelt a hétvégék sem maradtak szabadon, ekkor utaztunk el a kecskeméti Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtárba, a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményeinek Nagykönyvtárába, a Sátoraljai Magyar Nyelv Múzeumába, s kellemes perceket tölthettünk el a Pannonhalmi Apátsági Könyvtárban, és a győri Kisfaludy Károly „pötytyös” könyvtárban.

A negyedik héten mindenkinek lehetősége volt szabadon választani 1-1 könyvtárat, ahova szívesen visszalátogathatott, s mélyebben elmerülhetett az adott szakterületen. Én a Szabó Ervin Könyvtár gyűjteményszervezési osztályán, illetve az *Országgyűlési Könyvtár*, *Közösségi média* részlegén, illetve az *Európai Unió Letéti Gyűjtemény* szakreferensénél, Czákne Szomor Ildikónál jártam.

Mivel még nagyon pályakezdő vagyok, így számomra nagyon nagy előrelépés volt, mint szakmailag, mint tapasztalatszerzés terén. Sok új, hasznos információval gazdagíthattam a mentális raktáramat.

Amit még kiemelnék, nagy öröömre szolgált, hogy ezt a négy hetet együtt tölthettük a muzeológus kollégákkal, akik a „Múzeum

határok nélkül” című ösztöndíjprogramon vettek részt.

Kiváló kollégákat ismerhettem meg ezekben a napokban, kisebb családdá fortunk össze itt a Duna-partján, az Országgyűlés épületében, ahol a hivatás legjobbainak az előadásain vehettünk részt. Köszönettel tartozunk *Redl Károly, Villám Judit, Czákne Szomor Ildikó, Maltsik Balázs*

főszervezőknek, akik mint minden évben ilyen színvonalas tanfolyamot szerveznek a Kárpát-medencei könyvtárosoknak.

Nem is szaporítom tovább a mondandómat, inkább beszéljenek a fotók erről a csodás négy hétről és a kedves kollégákról.

Kraszulyák Orsolya

forrás: <https://bit.ly/2PsxoPJ>
[letöltve: 2019. 12. 04.]

ÖRÖKZÖLD

Régi jó idők. Mintegy két évtizeddel ezelőtt, mint valami komikusnak tetsző dolgot jegyeztem ki magamnak, hogy amikor 1555. január 8-án *Martin Boltot* a jénai hercegi théka könyvtárosává kinevezték, a következő járandóságokat állapították meg a számára: 8 frt készpénz, 10 garas heti kosztprénz, két rend-

udvari öltöny, egy kocsi szálfá, 12 véka árpa és 12 véka rozs. Azt hiszem, nem egy kolléga, aki legutóbb az V. vagy a VI. fizetési osztályba került, a IX. és X.-be sorozottakról nem is szólva, szívesen cserélne a derék *Bolt* mester javadalmával. (SP)

Forrás: Vegyes közlemények in Magyar Könyvszemle 27 (1919/1-4) 140.

OLÁH RÓBERT KOLLÉGÁNK, AZ IDEI SZEGEDI KIS ISTVÁN ÖSZTÖNDÍJ EGYIK NYERTESE

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából a Magyar Alkotóművészeti Közhatalmú Nonprofit Kft. második alkalommal hirdetett egy évre szóló, havi bruttó 200 ezer forintos ösztöndíjat fiatal egyháztörténészek számára. A tavalyi ösztöndíjasok közül heten folytathatják a protestáns egyháztörténeti kutatásaikat az állami támogatásnak köszönhetően, köztük *Oláh Róbert* kollégánk, a Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára, Debrecen munkatársa.

Oláh Róbert az előző évben a 17. század első harmadáig kiadott református igehirdetéseket vizsgálta, az új ösztöndíj időszakban pedig a korábban olvasott prédikációs szövegek további hasznosítása mellett új források bevonásával többek között azt kívánja feltárni, hogyan jelentek meg a korabeli teológusok forrásai között Kálvin művei.

Szívből gratulálunk!

forrás: <http://www.reformatus.hu/mutat/16858/>

SE ÚT... SE FÉLELEM...*Adventi ének Rónay Lászlónak*

Makacs szívünk
csak a reménynek
adja meg magát
bár tudván tudja
mily kockázatos ma
megint elindulni
Betlehem iránt.

Az úton végig katonák
tankoszlop aknazár...
és mennyi rágalom
szítok meg orv-halál
leselkedik most miránk
de ott az a csillag
riadt szívünkbe lát.

Mert ő is elindult egyszer
majd egy intésre megállt
a Hely fölött ragyogni
aztán már nincs tovább
se út... se félelem...
csak a szentséges éj ölén
dicsérni a végtelen csodát.

Nagy Gáspár

A kiadvány változatlan formában és tartalommal szabadon terjeszthető, felhasználható, nyomtatható, sokszorosítható és korlátozás nélkül közzétehető!

Lezárva: 2019. december 5.

Felelős kiadó: az Egyházi Könyvtárak Egyesülése elnöke

Kiadó: Egyházi Könyvtárak Egyesülése

Felelős szerkesztő: Török Beáta Tördelte: Tegzes Béla

Az Egyesülés székhelye: 1092 Budapest, Ráday utca 28.

A szerkesztőség címe: 1052 Budapest, Piarista köz 1.

E-mail: biblio@sapientia.hu Telefon: 1-486-4421

Nyomtatott kiadás: ISSN 2064-9290

Online kiadás: ISSN 2416-0229